ԹԻՒ 7632-5 3 ՅՈՒՆԻՍ 1911 ՈՒՐԲԱԹ

16 Juin 1911 N. 7632-5 نومرو ٥ — ٧٦٣٢ ٣ حزيران ١٣٢٧ جمعه

ԼՈՒՍԻՆ
LOUSSINE

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

10 ՓԱՐԱ

JOURNAL ARMENIEN
DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE
S. K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

پازار ایرتسندن ماعدا هر کون نشراولنور . مدیر مسئول : پایلاق

مطبعهٔ
آره‌ولك
در سعادت — باب عالی

ایچون فیاتلری پوسته اجرتیله برابر ولایاتده یللیغی ١٠٠ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر

Բաժանորդագիր՝	Տարեկան	Վեցամսեայ
Գաւառներու	» 100	» 54 ղր.
Արտասահման	» 35	» 20 ֆրք.

نسخه‌سی
١٠ پاره

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Ս. Գ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Ե. ՊՈՅԱՃԵԱՆ-ԳԱԼԱԹԱ
ՏՊԱՐԱՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

لوسين

يومى وسياسى غزته

صاحب امتيازومديرى س. ق. بويا‌جيان

جشنكان سلطان مراد اول حضرتلرينك تذكار جليلى

زيارت پادشاهى وسيله‌سيله

تحت رياست حضرت پادشاهيده ، بوكون قوصووه اووه‌سنده برشتنده‌ده اجراسى مقرراولان مظفر تذكار جليل مراسمى ، بوندن ٥٢٢ سنه اقدم، يعنى ١٣٨٩ تاريخنده قوصوه‌اووه‌سنده، مظفرانه فتوحاتندن صكره شهيد اولان، سلطان مراد اولك ، تقدير وتجليل خصوصنده ، بربرهان جليدر .

وقتيله ، پادشاهلر ، عسكرلرينه بالذات قوماندە ايله ، اك اوكده كيدر واك ارقه‌دن عودت ايتديكلرندن عثمانلى پادشاهلرندن هيچ بريسى ميدان محاربه‌ده شهيد اولمامش ايدى .

سلطان مراد اول تماميله برقربان اولمش ايدى، زيرا حرب اثناسنده دوشمن طرفندن مردانه واشكاره صورتده اوروله‌مدى. محاربه‌نك خاتميله فتوحاتنك قطعيت كسب ايلمسندن صكره. ميدان محاربه‌ده كزيندكى اثناده ، مقتوللر اوه‌سنده صاقلانمش اولان ميلوش قابلووچ نام برصربيه‌لى ، يلديرم كى اوزرينه يورويه‌رك ، كندوسنى قتل ايتدى ، سلطانك ياورلرى دخى مرقومى فراردن منع ايله، پارچه پارچه ايتديلر.

صربلينك قلبى ئولنجه‌يه دكين، كين وغرضله طولمش ايدى. چونكه سلطان مراد اولە قارشو صربستانك لازار اسمنده‌كى قرالى، صرب، بلغار اولاح، مولداو، بوسنه‌لى ومجارلر وسائر خرستيان ملتلريله برلكده محاربه آچمش اولديغندن ، صربستان قراللغنه مذكور محاربه ايله خاتمه چكلمش ايدى .

بونلر محاربه‌ده قزانمش اولسه‌لر ، اوروپاده دهاهنوز يرلشمش اولان عثمانليلر، بلكه كيرويه پوسكورتديريله‌جكلر ايدى .

سلطان مراد اول ادرنه‌يى ضبط ايدرك ، پايتختنى بروسه‌دن اورايه نقل ايتمش ايدى .

مذكور محاربه قطعى برشى اولديغندن، صوك درجه دهشتلى ، وخونريزانه اولمش وفتوحاتك طرفين حقنده حيات ممات مسئله‌سى حكمنده بولنمسى حسبيله ، هرايكى طرفدن دخى قهرمانانه غيرتلر وقوعبولمش ونهايت فتوحات عثمانليلر طرفنده قالمش ايدى .

قرال لازار ، هم حياتى وهمده حكومتنى غائب . عثمانلى حكومتى ايسه ، اوروپا طپراغى اوستنده ١٣٨٩ تاريخنده تأسس ايتمش ايدى . سلطان‌مراد اول، عمرينى‌فدا ايتمش ايسه‌ده، ملتنك وحكومتنك بوصورتله، غالب قوتلى وشانلى اولەرق، بوكونه قدر ادامه‌سنه سبب اولمشدر .

مذكور قوصووه محاربه‌سى نتيجه‌سى اولەرق، مرحومك شهزاده وخلفى يلديرم بايزيد ، بوسنه، صربيه، بلغارستان، ماكدونيا، تساليا وپوتانستانك شمال طرفلرينه صاحب وحاكم اولديغندن ، روم ايمپراطورلغى، ارقه طرفندن اوروپا ايله علاقه‌سى كسيه‌رك، عادتا جان چكشديرنلره مشابه برحاله كرفتار اولمش ايدى .

بيزانس ايمپراطورلغنك قطعى انهزامى ، اودقيقه‌ده قراركير اولمش ايدى . بويوك ومهم ايشى سلطان مراد اول ياپمش اولديغندن ، كندوسنه وتذكار جليله ، مشهد خداوندكاره، نه‌قدر عزت وحرمت ايدلسه، لايق وسزادر . زيرا قوصووه محاربه‌سى مظفريتى ايله ، سلطنت عثمانيه‌نك ، اوروپا قطعه سنده‌كى بانى ومؤسيسى كندوسى اولمشدر .

بناءً عليه سلطان مغفور مشار اليهك خلفلرى، سوكيلو پادشاهمز سلطان محمد خامس حضرتلرينك، مشهد خداوندكاره واقع اولان زيارتلرى، بتون عثمانليلرك قلبلرينى ، مسرتله طولديره‌جق كوزل برحالدركه، بووسيلهٔ متينه ايله، عناصر مختلفه‌نك اتحادى خصوصنده دخى ، پك بيوك محاسنات وموفقيته مظهر ونائل اولە بيله‌جكلردر .

غزته‌جيلق عالمنده شيمهٔ مقدوحه

درسعادتده ارمنى غزته‌جيلغنده ، شوصوك كونلرده ظهوره كلش اولان برحال، ارمنى غزته‌جيلرينك ، معناً نه درجه‌لرده تدنى ايلديكنى وكندوسنه لايق اولان وظيفه‌دن، نه درجه‌لرده تباعد ايتمش اولديغنى كوسترمكده‌در. اوت ، بواندوهناك حقيقتى ، « آره‌ولك » غزته‌سنك تعطيلى و « لوسين » غزته‌سنك نشرى وسيله‌سيله كوردك اكلادق. هركسجه معلومدركه، درسعادت ارمنى غزته‌لرينك اك اسكيسى اولان « آره‌ولك » غزته‌سى، ادارهٔ عرفيه قراريله، بلامدت تعطيل ايدلمش ايدى، بزادارهٔ عرفيه‌نك قرارينه هيچ براعتراض درميان ايده‌ميز، انجق شوراسنى بيان وظن ايده‌ييلورزكه آره‌ولك غزته‌سنه قارشو تعطيل قرارى ويرنلر دخى ، مذكور غزته‌يه سويملى بر « متهم » نظريله باقمشلردر ، زيرا شكايتنك اساسنده‌كى مقصد حق وعدالته خدمت ايدى.

صباح ، اقدام ، آسترابى ، پروژدوس ، استانبول وسائر محترم رفقامز عينى حسياته بزم ايله برابر ، اشتراك ايتمشلر وآره‌ولك تعطيلنى يازمشلر ايدى .

لكن ارمنى غزته‌لرى؟نه كزر، « پوزانتيون » و « آزاداماره» ياللكز ايكى سطر ايله آره‌ولكك تعطيلنى بازارلر ، « ژاماناق » جريده‌سنه كلنجه، كندى ارمنى رفيقنه ، بوايكى سطر بازيسى دخى فدا ايده‌مز ، مذكور غزته‌نك سفيرلر ايله يالان مكالمه‌لرده بولەرق ، صافدل قارئيلرينه طولەلر يوتديرمقده مهارتى اولان مخبرى ، « آره‌ولك » غزته‌سنك تعطيلى اوتانمه‌دن كورمه‌مزلكه كلير .

شايان دقت اولان برجهت دخى شوراسيدركه، كندى آتوب طوتمالريله ، درسعادت ارمنى مطبوعاتنك معنوياتى ، اعتلا ايتديره‌جك اولان « ازاداماره» محررلرى ايسه، « آره‌ولكك تعطيلنك سببى يازمق ايسته‌مشلردر، عادتا چارشى بازركانلرى كبى شويله‌جه ملاحظه ايدرلر وسويلرلر، « سببى يازلمه‌ده « آره‌ولكه » رقبالم مى ؟ ياپهم » . . . بزم ارمنى رفقامزك تزاكتلرى بوراده يتمه‌يور .

« آره‌ولكك » تعطيلندن ايكى كون صكره « لوسين » غزته‌سى انتشاره باشلار، هان بتون تورك فرانسروروم محترم رفقامز، عمونيت وحسن تمنيات ايله استقبال ايدرلر، فقط ارمنى غزته‌لرندن « پوزانتيون » ، « آزاداماره » و « ژاماناق » لال واكم قالوب، ايكى سطرله اولسون، يكى برارمنى غزته‌سنك ميدان انتشاره قوندیغنى يازمازلر ...

« لوسين » كندوسنى طانيتديره‌ق ايچون ارمنى غزته‌جيلرينك معاونتنه آصلا وقطعا احتياجى يوقدر. ياللكز شوراسنه اسف ايدرزكه ارمنى غزته‌جيلرى، بويوله بياغى وشيمهٔ كريمه خلافنده واقع اولان حركتلريله ، ارمنى مطبوعاتنه شرف كتورمديلر . « آره‌ولك » و « لوسين »ك رواج وموفقياتى وتوجه عامه‌يه مظهريتى ، كندیلرينى ايصتمه نوبته دوچار ايدبور ايسه ، هيچ اولمازسه بوحالنى علناً هركسه بيان ايتمسونلر وبزم ايله برابر بشقه‌لرينك نظرنده كولونج اولماسونلر .

بناءً عليه ، صباح ، اقدام ، آسترابى ، پروژدوس، استانبول، تاهيدروموس ، لاپاترى وسائر محترم رفقامزه بالخاصه عرض تشكرلرايدر وقوغوق ويركير رفيقارمزدن ماعدا ارمنى غزته‌جيلرينه ده تأسفمزى بيان ايلرز .

لوسين سرمحررى
اوديان

ԹԱԳԸ

Եթէ կայ գլխանոց մը որ ամենէն աւելի դժուար է կրելը, ներկայ ժամանակներուն մէջ մանաւանդ, այն ալ ապահովաբար վիճաբանական թագն է արմէ նատ մը այս օրերս պիտի դնեն Անգլիոյ երիտասարդ արքային գլուխը։

Միայն մեր ժամանակակից թագակիրները եթէ աչքի առջև բերինք բաւ է սոսկումով համակուելու համար այդ չարչարանն և ազամանդակուռ գլխանոցին հանդէպ։

Ռուսիոյ Աղեքսանդր Բ. Զարը և Իտալիոյ Ումբերթօ թագաւորը չարաչար մահուամբ քարդուփչուբ եղան այդ թագին համար։ Սերպիոյ Աղեքսանդր թագաւորն ու Տրպոս թագուհին զիւերանց խաղաղուեցան երբոց թագերուն մէջեն, Փորթուգալի Տոն Քարլոս թագաւորը իր գահաժառանգ անդրանիկ զաւկին հետ հրացանի դնդակներէ ծակուտիցու այդ թագին սիրոյն, Պարսից Նասրէտտին Շահը իր թանկագին քարերով զարդարուած թագին համար դաշտնահար մեռաւ, Սպանիոյ Արիմնս թագաւորը մազ մնաց իր նորապսակ կնոջ հետ օդը պիտի ելլար հարսնիքի օրն իսկ և Փորթուգալի Մանուէլ թագաւորը հազիւ կրցաւ կենդանի դնելով փախիլ, թագն ու գանձանները։

Այդ թագը որ հայակաղ փառք մը կը համարուի միամիտներու աչքին իրապէս չարաշուք փորձանք մըն է։

Ինչ կը զգան այն մարդիկն ու կիները որոնց գլուխը կը դրուի այդ սարսռելի գլխանոցը, ինչ կը մտածեն, ինչ կ'ըսեն, թագաւորն ու թագուհի, թագաւորութեան այդ յուզումնալից բարկին։ Ինչ բանի կ'երազեն երբ այդ սակիւ ծանր զանակը իրենց ճակտին վրայ կը դրուի, և մինչ ամբողջ ժողովուրդ մը խանդաղատաւորէն գլխնիզ կը ծափահարեն։

Անդրկոյղ զրադէս մը, ՀՈՐ Ե.ի թագադրութեան տօնին, հին մոգարարներու մէջ փնտռած է թագաւորներու և թագուհիներու այդ տարտարութիւնները։

Այդպէս, օրինակի համար, Կիպեսի Գ. թագաւորը տասնամի զգացում մը ունեցած է իր թագադրութեան օրը։

—Երբոր թագը քանդելու դրան, կը գրէ, ան է թէ ուրախութեան այդ անձկութեան տարտուր մը ունեցայ։ Ինձի այնպէս թուեցաւ որ յանկարծ պատասխանատուութիւնը դիս կ'ընդունիր ու զորութիւն չպիտի ունենայի մինչև հարը դիմանալու։»

Քաղցրաբարոյ Անգլիա թագաւորն դրեթէ նոյն յուզումը կրած է։

—«Իմ թագադրութիւնս, կը գրէ, ինձի համար հոգեվարք մը եղաւ։ Երբոր արքայական թիկնեռնոցն վրայ դնեցաւ, ամբ ուրբ դարձաւ և տիկնոջ ուրդանն ցուր զգուշանաց որ հազիւ կրցայ արցունքներս զսպել։ բայց ամբոխին ուրախութեան աղաղակները դիս զորացուցին ու թոյլ չտուին որ յուզումս մատրեմ։»

ՌՈՍԱՆՈՂԻ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԵՐԸ

ՎԱՇԱՆ ՋԱՆ

Վաշանա, Հրանտէն տեղեկութիւններ կ'ուզես, սակայն մէկ մը հարցուր թէ ո՞ր կը զտնուի... զրեթէ ես ալ չեմ գիտեր. սակէ 2 ամիս առաջ Սակարէն կրկին նամակ մը գրած էր, որուն մէջ կ'ըսէր թէ միաբ ունի Թօքիօ երթալու։ Ան ծայրագոյնս «Ար ման քոնիբրիֆիկեթ» Հրանտ 3 ամիս Կոպիտա բնակէցն վերջ, բաղարանին փոխուած է. ընկերական խնդիրներուն խորտող Հրանտին վերջին նամակները սօսկարանի բոյր մը ունին. «աղդային մելիցիայի կարմրութիւնը հարկաւոր է» կ'ըսէ տեղ մը, ուրիշ տեղ «բարոյական սահմանի», «պրօկլատարական յաղթանակը», ուսումնասիրութիւններ կը վիտուն... նոյն իսկ Մարքսիզմէ եկեր կը հնուսակ... «բաւոյ ասեէօս», բաներնս կատակ չեն... Սառուած վերջը բարի անէ...։

... Սիրելիս, ինչպէս արդէն դիտես, ժամանակն մը եւ Եմիրի «Գաչնք» թերթին ուխտակիցներէն և ծանօթ դրագրակալը Տիար Լուսն Մկրտիչեանի հետ չանգրգիւ վիճաբանութիւն մը ունեցայ. և եթէ իր վերջին գրառասխանին մէջ «այս խնդիրը բաւական երկարեցաւ...» չի գրեր՝ հուսատ որ երկարելու միտք ունէի... որովհետև մինչեւ հիմա հազիւ հարեւանցի կերպով շօշափած էինք ամենանուրբ ու յոյժ չտեսեան կէտեր։

Տիար Մկրտիչեանի հարցը ծանօթ է քեզի. «Ընդհանուր առմամբ, մամուլը իր ժողովուրդին հայելին է թէ ոչ». կամ ուրիշ խօսքով «Ազգ հասարակ մամուլն է որ կ'արդուն իր ժողովուրդին հոգեբանական վիճակին եթէ ոչ ժողովուրդն է որ կ'արդուն մամուլին»։

Գրեթէ այս իմաստով մէկ քանի նամակ զրեցի ծանօթ ընկերներու, ուրանք, ի հարկէ, չատ դրագմուն քի պատճառաւ կրճատիկ ու անկատար պատասխաններ տուած էին։

Ես երբեք չէի ուզած «Ժուռնալ»ի պրէսն բանել. եթէ մասնաւորապէս այդ տեսակ հարցերուն վրայ ծանրացայ, պարզապէս Տիար Մկրտիչեանի կ'ուզէի ցոյց տալ թէ ինքն ալ անզգայապէս պատրնկացած թերթ մը կը քաջալերէ, թերթ մը որ 1896ի չարչարուն ժամանակ Զրանսայի մէջ ամենասարսռ դերը կատարեց Հայերու հանդէպ. և տես ինչպէս կ'արդարացնէ ինքզինքը. «...բայց պատեւանայն դիւրութիւն ունիմ «Ժուռնալ» կարդալու, որովհետեւ իմ բնակած քաղաքիս մէջ ամէն քաղաքախի ծոյզ թերթը ծախողներու կը հանդիպիմ...»

Եթէ չեմ սխալիր, Տիար Մկրտիչեանի տուած յօդուածին —«Դաչնք»ի մէջ և ոչ թէ «Կոչնակ»ի մէջ կարդալու պատեհը ունեցած էի— հետեւիցով, «Ժուռնալ»ի հանդէպ իմ ցոյց տուած «մէղցներով» պարզապէս ինքզինքը կը դատապարտէ։

Ընդհանրապես չափէ աւելի կարեւորութիւն կուտայ կարգ մը ծախուած գրքիկներու, օրինակի համար պէտք է վերատպանութեամբ խօսինք երբ խնդիրը Հանոյնս, Վիրիար Մաւերիի, Կիւեմաւ Թէլի, Բէլիան, Իւրպէն Կոհէ, ևն. ևն. անձերու վրայ է խօսքը. Բարիզեան մեծ օրագիրներու ախտանակիցներուն գրիչը ծախուած է մեծ մասամբ. ամէն կրկրի մէջ այդպէս է. հետուէն՝ չատ «հոյակապ»(...) կ'երեւնին, սակայն անոնք Խմբագրի կը նմանին, երբ մօտենաք. կաւեղի կարգի և վայրի մը առջև կը զտնուք ինքզինքնիս։

Ընդդիմախօսս հարցում մը կ'ուղղէ ինձ. «Բայց եթէ «Ժուռնալ»ի դէմ մղուած պոյքոթը սոսկ «քօքօթ»ներու թերթ ըլլալուն համար է՝ կը հաճի արդեօք ընդդիմախօսս հաւատալ թէ «Թան»ը և ուրիշ պարբերական հանդէսները բնաւ քօքօթներէ չեն կարդացուիր։ Եւ ինչպէս կարելի է թերթ մը յատուկ դատարդի մը սեպհականութիւնն ընել» ևն.։

Իրաւ, որքան զոհ եմ որ ընդդիմախօսս խնդրոյն քիչ մը աւելի խորը մտած է. ան 3 տարիէ ի վեր Ներքսա կը զտնուիմ, բլլայ փողոցին մէջ, բլլայ արտաքսը, երբեք չեմ հանդիպած «ինքզինքս» որ «Թան»ը կարդալու վրայ բլլայ. ոչ թէ «չատ ծանր գլուխ» թերթ մը բլլալուն համար —որովհետև «Թան»ն ալ իր տեսակէտով մի տեսերուն վար չի մնար «ազատ»ի մէջ...— այլ, որովհետև «Թան»ը զուտ քաղաքական թերթ մըն է և այդ տարիքով կիները, «ի հարկէ»... «քօքօթ»ներ անպարտար են, և իր ընթերցողները ընդհանրապէս 45ը անցած մարդիկ են։

عبدالحميد وشرلوك هولمس

(٥٣)

برنجى قسم :

ظالم ايله مجهول برى برينه قارشى

اون بشنجى باب

ماق‌لاين ايشه باشلايور

— حقكز واردر ، ويريكز ده ترجمه ايده‌يم ... ايشته مندرجاتى « عبدالحميد طرفندن كوندريلن ايكى خانملر، لايق اولدقلر صورتده حسن قبول كورمشلردر ، تفصيلاتى اكلامق ايچون يارينه قدر صبر ايديكز » .

بواسرار انكيز حكايه دن درجهٔ نهايه‌ده مراقه دوشمش وبران اول نتيجه‌سنى اكلامق ايسته‌ين ماق‌لاين جواباً :

— صكره ، ديدى .

— آدملرمز خانه‌نك هر طرفنى تحرى ايدرلر ، اصلا براماره‌يه دسترس اوله‌مازلر ، نهايت مايوساً عودت ايدرلر . لكن بوصباح اوكله‌يه يقين ، يشكطاشلى اختيار برتورك عربه‌جى ، كندى يوك عربه‌سيله بشكطاش قره‌غولخانه‌سى اوكنده طوروب، ايچنده‌كى ايكى صندوغى، اوراده بولنانلرك معاونتيله ايندروب، سرقوميسر عبدالحليم افندى‌يه خطاباً يازلمش اولان برمكتوبى دخى ويره‌رك مذكور صندوقلرى تسليم ايدر .

عبدالحليم افندى ، اوراده بولنديغندن ، مكتوبى ويرمك اوزره عودتنه انتظار ايدرلر ، ايكى ساعت صوكره كلير وشومأأده اولان مكتوبى اچار واوقور ، « لطفاً بوصندوقلرى ييلديز سرايينه نقل ايديكز. ايچنده‌كى اشيا ذات شاهانه‌يه عائددر » .

سرقوميسر صندوقلرى سراى همايونه نقل ايتمكه جسارت ايده‌مديكندن، درحال كلير وبزه معلومات ويرر . ذات شاهانه‌يه عرض كيفيت ايديله‌رك ، قره‌غولخانه‌ده صندوقلرك آچيلوب ايچنده كينك اكلاشلمسى خصوصنه اراده بيورلور، ارادهٔ سنيه انفاذ اوله‌رق صندوقلر آچيلور ...

— اولكى كون تابديد اولان ارمنى قادينى ايله تورك خانمك جسدلرى ميدانه چيقار دكلمى؟ ديو ماق‌لاين جواب ويردى‌كه بونى كشف ايچون بيوك بردرايت ابرازينه لزومى يوق ايدى .

— اوت ، اويچاره قادينلرك جسدلرى صندوقدن طيشارى چيقاريلور، بريسنك اوزرنده M.A يازيلرى و ٦ رقمى ، ديكرنده ايسه عينى يازيلر و ٧ رقمى تمغالمش اوله‌رق كوريلور.

ماق‌لاين مشؤم برتبسمله :

— كورينيوركه بوحريفلر نظاملى حساب طوتمغى بيليورلر ، ديدى .

— بوقوعات، ذات شاهانه‌يه همان عرض ايدلدى، سراى همايونده برقاچ كوندبرو حكمفرما اولان سكوتى بسبتون اخلال ايله ذات حضرت پادشاهى‌يى صوك درجه راحتسز براقدى ، افندمز، بنى بالخاصه سزه كوندردى، صوريبور. لركه، پوسته‌جى كووريچنك تذكره‌سنى معاينه‌دن صوكره ، نه فكر حاصل ايتديكز ؟ برده بو دواملى جنايتلرك فاعللرينى بولمق ايچون اميديكزك اولوب اولمديغنى، شمديدن سويله بيلورميسكز؟.

ماق‌لاين بوسؤاللره درحال جواب ويرمدى، برسيغاره ياقوب ، غايت متفكر برحالده اوطه‌ده كزينمكه باشلادى .

عزت پاشا دخى ، اوزون حكايه‌سندن يورولمش اولديغندن كندوسى‌ده برسيغاره ياقوب صنداليه‌سنه كومولدى وبكله‌دى .

انكليز ، برقاچ دقيقه كزينديكدن صكره ، عزت پاشانك صنداليه‌سى يانه كلوب قطعى برتلفظ ايله :

— قرانلقده ايشليان بواسرار انكيز جمعيتك اعضالرى ، دوشونكيسز ومجركسز كمسه‌لردر ، بونلرك اك بيوك قصورلرى كوسترش نمايشدر .

خفى طرزده ايش كورن برجمعيت ، بوقدر مكتوبلر يازار وقربانلرينك جسدلرى اوستنده حساب طوتار ايسه ، بوساده‌جه كندى خفيف مشربلكنى كوستريور . بونلر كندى بتون معامله‌لريله بزان اول توقيف ايدلمك آرزوسنده‌درلر ظن ايدرسنك، اويله ايسه بزده، كندى آرزولرينى يرينه كتوره‌لم ... ذات شاهانه‌لرينه عرض ايده‌ييلورسكزكه صورت قطعيه‌ده، بوجنايتلرك فاعللرينى سكز كونه قدر ميدانه چيقارمغى درعهده ايدرم ، شايد وعدمى اجرا ايدمز ايسه‌م ، مقاوله نامه‌مزده‌كى مكافاتدن استنكاف ايده‌جكم كبى ، مصارف ابتدائيه ناميله المش اولديغم پاره‌يى دخى سزه اعاده ايدرم ، ديدى.

عزت پاشا برنظر استغرابله :

— سكز كونه قدر بوادملرى بوله‌ييلورميسكز ؟ ديدى .

ماق‌لاين كمال سكونتله سيغاره‌سنك دوماغى چكه‌رك :

— اوت ، اك چوق سكز كونه قدر، ديو جواب ويردى . بوسوزلر اوقدر امنيت ايله وتردد كوسترلميه‌رك تلفظ ايديكه ، عزت پاشا حيرتلر ايچنده انكليزك النى صيقه‌رق :

— ذات شاهانه نامنه سزه بوقطعى افاده كزدن ناشى بيان تشكر ايدرم‌كه ، بويله‌سى رسمى بروعدى وآغير برتعهدى ايوجه طارته‌رق ودشونه‌رك قبول ايدييورسكز ، ديدى .

— تأكيد ايدر وناموسم اوزرينه سوز ويريرم‌كه وعدمى انفاذ ايده‌جكم .

— شمدى ذات شاهانه‌يه سوزلر كزى عرض ايليه‌جكم .

— كيديكز وسكز كون دهاصبر بيورملرينى سويله‌ييكز ، شوراسنى رجا ايدرمكه ، بومكالمه‌مزدن سرايده، اصلا برلغت بيله كسه‌يه تكرار ايدلمليدر .

تعقيب ايلديكمز خفى جمعيت سراى همايونده بيله ايش كورمكده‌در . بونم تدقيقاتمك ايلك ثمره‌سيدر. انكليزك بوسوزلرى، قرنادن بولنان پاشا اوزرنده خفيف برتيتره‌مه حاصل ايتديكندن بكزينى آتديردى .

ماق‌لاين مومى‌اليهك تلاشنه اهميت ويرميه‌رك سوزنده دوام ايله :

— سويله‌دكلريمى افنديكزه عرض ايتدكدن صوكره، تكرار بورايه تشريفكزى رجا ايدرم، ديدى .

— پك اعلا، ديو عزت پاشا اياغه قالقدى وكندى وعدى موجنجه يارم ساعت صكره ممنون ومسرور برچهره ايله انكليزك يانه عودت ايتدى .

— سويله‌ديكلريكزى ذات شاهانه‌يه عرض ايتدم، درجهٔ نهايه‌ده محظوظيت سنيه‌يى موجب

գիկ են։ Իսկ միւս թերթերը, օրինակի համար «Բրքի Բարիզիէն»ը զոհնագանները թերթի համբաւը չահած է, «Բրքի ժուռնալ»ը կառաւարողներու, «Ժուռնալ»ը քօքօֆներու։ ուրեմն, թերթերը կոչուած են դասակարգերու կողմէ կարգացուելու, որովհետեւ թերթին գնակալները գիտեն թէ ինչ մասակարարելու է առաւօտեան աւելի մեր։

Ո՛չ նուազ սխալ դաղափար մը եւս կը յայտնէ արեւելեան ընդդիմախօսս։ «Ինչ պարակ խօսք, կ'ըսէ, ի հարկէ առաջին պատեր գրողին, հեղինակին կ'երթայ, բայց մէկ ըսա՛ թէ ո՞ւ է թերթի վարիչ չի չափանիշներ իր աշխատակիցներով։» եւ ես, սիրելի Վահան, ճիշդ այս խնդրոյն վրայ է որ կը վիճաբանիմ ու պիտի վիճաբանիմ ալ, եթէ հարկ ըլլայ։ թերթի մը վարչութեան գլուխ գտնուողները եւ նոյն թերթին խմբագիրները իրարմէ պէտք չէ զատել։ Նկատի առնելու է թերթին ընդհանուր ուղղութիւնը որուն պատասխանատուութիւնը առանձնապէս մարդիկներու վրայ է մեր խօսքը։։։ Եւ որովհետեւ ըստ ընդդիմախօսիս, թերթի մը խմբագիրները ո՞ հիմնադիրները ժողովուրդին մէջէն են, ուստի պէտք է այդ վաճառականութեան եւ գրականութեան օգնականները նկատել։։։ գլուխ ինչ, «ընդհանուր» առմամբ ժողովուրդի մը հոգեբանութեան հայելին»։ չատ չատ, ինքերը ծայրագրութեան մղելով «մասնակի» կերպով բաներու էր մեր յարգելի հրապարակագիրը։

Ինչպէս կարելի է «հոյակապ եւ օրինակելի կոչել գրիչ մը, երբ ծախուած է, խիղճ ու պատիւ ըսուած բաները չունի, և ինչպէս չծախուին։։։ Ի՛ընչէ թէ Ֆրանսայի նախկին պատերազմական նախարար Բէլիեան, «Մամէն»ի դրած ամէն մի յօդուածէն 500 ֆրանք կ'առնէ։։։' ամիսը 4 յօդուած կը գրէ եւ ի փոխարէն 100 ռոսկի կ'առնէ։

Վահան, երեւակայէ թէ «Ազատամարտ» Տեար Մկրտիչեանի ամէն մի յօդուածին 25 ռոսկի վճարէ։' Տեար Մկրտիչեան, որ այսօր Դաշնակցութեան ամէնէն տիրական ընդդիմախօսներէն և քննադատներէն մին է, կը կ'արժեցնո՞ թէ «Ազատամարտ»ին թղթակցութիւններ գրելու չի համակերպի, գուցէ քիչ մը անտիպանկատ մանրամասնութիւններու մէջ կը մտնամ, սակայն իրականութեան նայելով է որ կը խօսիմ։ գրածը, սիրելիս, չատ հրապուրիչ է։ ամէնէն «հոյակապ» մարդիկ իրենց դաղափարը ամանակս ըրած են «գէղին այժ»ին առջեւ, և ես համոզուած եմ թէ խմբագիրներու մեծ մասը խիղճ ըսուած բանը չունին, որովհետեւ ըստ Օրմանեանի, «խղճին չղջային տարութիւն մ'է։։։» և Ռուսահայերն ալ առած մը ունին որ չատ յարմար է աչքարէի բոլոր խմբագիրներու համար։ «մեզ ղլացողը իրա պրոստին տոնում է, նրան ինչին է պէտք գժոխքը կենայ թէ դրախտը։։։»։

Տեար Մկրտիչեան հեռուէ հեռու կը «դատէ» Ֆրանսան, և «ապացոյցներ» կը բերէ, կարծեմ Ֆրանսան փոռած երկիր մը ցոյց տալու նպատակաւ։ «քօքօֆներու վիպարերեալ չա՞ռ հետաքրքրաշարժ և մանդուտաց։։։ միամիտ հաչիւ մը բրած է։ սակայն կը ցաւիմ որ յարգելի ընդդիմախօսս Անգլիասէր մը ըլլալով չա՞ռ անկասար կերպով ուսումնասիրած է Ֆրանսան։ կ'անգիտանայ թէ «քօքօֆ»ները Ֆրանսայի մեծ քաղաքներու մէջ միայն կը վխան։ ուրիշ ունեցած եմ այլ և այլ նահանգներու մէջ չըլլիլ։ հոս կեանքը մեր գաւառի կեանքէն ալ աւելի մաքուր է։ և այս թէ՞ւռա թեկուզ մեկ մասն ալ Իտալացի, Անգլիացի, Սպանիացի, Գերմանացի և մանաւանդ «Ֆրանսիոս» Զուիցերիացի և Պելճիդացի են։ երբ ես «500 հազար «քօքօֆ» «Ժուռնալ» կը կարդան» ըսի, տարիկա ըսել չէ թէ բոլորն ալ Ֆրանսուհիներ են։ Ընդդիմախօսս մեղ աւելի լաւ հետաքրքրելու համար, Ֆրանսայի ցաւը տարբեր տեղ փնտռելու էր։ Ինչպէս մը տարիւ Պ. Աղեքսանդր Շապլանի կարծիքը բերած էր —երկին անողվասէր մը։— անցեալ հինգշաբթի, ըստ սովորութեան, երբ մէկ քանի ուսանողներով Զէյթուն էֆէնտիին չարչը նստած էինք «Փաքէ Լիկա»ի մէջ, ընդդիմախօսս «Թազէ թազէ» հանող յօդուածը կ'երկընցնեմ։ Զէյթուն վերէն վար կարդաց Տեար Մկրտիչեանին յօդուածը։ Լենչ ինչ կէտերու վրայ վերջապէս ըստաց զգացի, իսկ Ֆրանսայի բարոյականին գովել, հակառակ ինքն ալ երկար տարիներ Անգլիա ապրած ըլլալուն, մրմնջաց Ֆրանսացիներու անտանելութիւնը։ այս, վասհան ջան, Ֆրէանչիք Մոսսոն ինձ գրած նամակը ճշմարտութիւն է։ օտարականներն են Ֆրանսան անարդարանացնողները։ Տեար Մկրտիչեան կ'երեւի խնդիրը չատ թեթեւօրէն առնելով այս առթիւ Ֆրանսացի ընկերաբարեկամներու ըրած դիմումս «Թաքթ»ի պակասութիւն կը կոչէ։։։ p s vrai։։։'

Մեկայ Էմիլ Վակէն վէմ օգնեան չեշտով մը վճռած էր։ իսկ միւս երկու ակադեմականները չատ անկեղծօրէն խոսած էին, թէ՛ զոված և թէ պատարակած էին։ եւ չատ անդամ ծանօթ և կամ անծանօթ անհատէ մը նամակ մը կ'ստանամ։ օրինակի համար, անցեալ օր նահանգային Լիսէի մը նախկին ըրօֆէսօրներէն նամակ մը ստացայ, որուն մէջ ինձմէ կը խնդրէր սեղեղծօրէն և առանց ազդարարան partis prisի հայ ազգին նպարագրի գլուխը կէտերը չշարեի։ ըստ Տեար Մկրտիչեանի, եւ պարտաւոր էի ազդս իրը հրեշտակ ներկայացնել։ ա՛չ երբեք։ եւ անկեղծութիւնը ազդս չա՛ռ աւելի կը սիրեմ։ անկեղծ գրագէտ մը պէտք է ամէն նկատում մոռնայ երբ խնդիրը ուսումնասիրութեան մը վրայ է։ այդտեղ «ազգի» արժանապատուութեան խնդիրը վերնալով «անձի» արժանապատուութիւնը կը ծնի։ «Թաքթ»ի պակասութիւնը չատ աւելի մեծ բան է, և ընդդիմախօսս տարբեր տեղ գործածելու էր։

Վահան ջան, նամակս երկարեցաւ, սակայն դեռ կարեւոր սաղմ կայ Տեար Մկրտիչեանի յօդուածին մէջ։ զայ չարաթ պիտի չմնամ հետաքրքրաշարժ կարծիքներու «մի քանիսը» եւս չոչափել։

Բարիզ. Ի.ԼՏՕՐԱՆՑ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵՆ ԵՐԿՐԱՑԱՐԻ ՄԵԲՍԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

ՀԱՅԱՐԱՒՈՐ ԶՈՀԵՐ

ԵՐԻԹԱՆԱՆ ՄԵՆ ԵՈԳԱՒՍ

Մեբսիքայի մէջ պատահած երկրաշարժը կարծուածէն չատ աւելի զոհեր բերած է։ Ցեղուհիները ամենէն աւելի զգալի եղած են Զաքօթլանի մէջ, ուր 500է աւելի անձեր մեռած են պաչտ՝ սկսն հաշիւներու համաձայն։ Զոհերուն ամբողջական թիւը 1300էն աւելի է։ Գալով նիւթական վնասներուն, անկարելի է առայժմ ճշդել։ Գլխաւոր քաղաքներէն խոյս տուած են առուստրով և ճարտարարուեստներով զբաղող անձերը։ Կը կարծուի թէ 15—20 միլիոնի կը հասնի նիւթական վնասը։ Քսիմա հրաբուխը որ ցնցումին կեդրոնը կը դտնուի, հիմա բորբոքման մէջ է։ Բօրօքաթէրէթլ հրաբուխն ալ բռնկած է և խարխոնին չուրջը անարկու պարպոյ մը առաջ կուգայ ատիճատարար։ Քօչի-Միլքօ լիճին մէջ հոսուած կզմիները ջուրին տակ դացած են։ Բնակիչներուն մեծ մասը ջուրին մէջ խեղդուած են։ Երկրաշարժի ցնցումներու միջոցին անուի տեսարաններ զարգուած են։ Ամբողջ քաղաքներ ու գիւղեր անհետացած են և անոնց մէջ չատ քիչեր ողջ կը դտնուին։ Հանքերն ալ ջուրով ողողուած են։

ՆԱՒԱՋՆԵՐՈՒ ԸՆԴՀ. ԴՈՐԾԱԳՈՒԼԸ

Հեւազիրները ծանրաչիւռ լուր մը կը հաղորդեն։ Լիվերբալի մէջ նաւաստիները գործադուլ հռչակած են։ Պէլճիքայի նաւատորմիղը սէնտիքան յայտարարութիւն մը հրատարակելով ընդհանուր գործադուլ հռչակած է։ Հոլանտական նաւաստիներու Միութիւնը մեծաձայնութեամբ գրուած է բնդհանուր գործադուլ հռչակել։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՊՊԱՆԻԱԿԱՆ ԸՍԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐԵՆԴՈՐԴՈՒՄՆԵՐՈՒ ԾՐԱԳԻՐԸ

Նախարարաց Խորհուրդը իր վերջնագիր նիստին մէջ պատրաստած է բարենդորգումներու ծրագիր մը Սլզանիոյ համար։ Աւարի գլխաւոր դիծերը այդ ծրագրին։— Ա. Նոր գրաստներու չենութիւն։ Բ. Զենուորագրութեան եղանակին վերփոխութիւնը։ Գ. Բնիկ ասարին գործակցութիւնը վարչական գործերու մէջ։ Դ. Ճամբաներու չենութիւն, հաղորդակցութեանց միջոցներու հասանութիւն և ուրիշ հանրօգուտ չենութիւններ։ Ե. Տարբերու գրութեան փոփոխութիւն։ Բարենորոգումներու մանրամասն ծրագիրը պիտի պատրաստուի եպարքոսին և միւս նախարարներուն Պոլիս վերադարձէն յետոյ։ Գալով Սլզանիոյ մէջ չենուելիք կարգ մը խճուղիներուն, ճամբաներու չենութեան ձեռնարկու ընկերութեան կողմէ պիտի չենուին։ Կարգ մը ճամբաներ ալ պիտի նորոգուին Գոստիայի և Շքարարի կուսակալութեանց ծախքովը։

** Իտալիոյ Խորհրդարանին մէջ երեւոյթեան Պ. Կալլի հարցուցած է թէ ասոյդ է որ Իտալիա և Աւստրա-Հունգարիա դիմումներ բրած են Բ. Դրան մօտ, որպէս զի Սլզանիոյ ժողովրդեան նեղութեանը նուազ անգութ վերաբերում մը ցոյց տայ ան։ Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական ոմի Սբրիլա իշխանը յայտարարած է թէ Իտալիա քանիցս չափաւորութեան բարեկամական խորհուրդներ տուած է ազատական քաղաքականութեան մասին։ Խորհրդարանը տեղեկացուցած է թէ Աւստրիա-Հունգարիոյ ընթացքը նմանօրինակ զգուշութեան ներդնուած է։ Տի Սբաքա իշխանը իր խօսքը վերջացուցած է, ըսելով թէ Կ. Պոլսէն հասած լուրերուն համաձայն, ընդհանուր ներում պիտի տրուի բոլոր հիման մը վրայ։

** Հասմի օսմ. դեսպանատունը առէջի օր արտաքին գործոց պաշտօնատունը երթալով, յանուն օսմ. կառավարութեան, Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան հարցուցած է Սլզանիոյ մասին Բ. Դրան տուած որոշումները։ Դեսպանը յոյս յայտնած է թէ Դարատագի կառավարութիւնը, որ մինչեւ հիմա իր զանազան արարքներուն փոփոխումներուն կենտրոնացուցած ծախքերու մասին, ամէն աջակցութիւն պիտի ընծայէ փոփոխումներուն Թուրքիա վերադարձնելու համար։ Արտաքին գործոց նախարար տի Սան Ճուլիանո մարքիզը պատասխանած է թէ դեսպանին կողմէ հարկած կերպով արարուած միջոցներով եթէ լոյս ու ստուգական ոգիով մեկնուին և գործադրուին, ու Բ. Դուռն ալ նկատի առնէ տեղական պայմանները, յուսալի և պատնդ մարդիկ է որ հաստատեան ու խաղաղութեան շրջան մը սուրբ դայ Սլզանիոյ մէջ։ Նախարարը ի վերջոյ յոյս յայտնած է որ Դարատագի կառավարութիւնը ինքզինքը բարեբախտ պիտի զգայ, երբ տեսնէ որ փոփոխումներուն տարուստ հոգալու բեռէն ազատած է։

** Վիէննայէն հեռեւալը կը հեռագրեն յունիս 1 թուով։ «Վիէննայի մէջ չատ լաւ տարաբերութիւն առաջ բերած է այն ընթացքը, որով Բ. Դուռը եւ կը կենայ զարդարական միջոցներու գործադրութիւնէն։ Թուրքիոյ ներքին քաղաքականութեան մէջ առաջ եկած այդ բարենորոգիչ փոփոխութիւնը Թուրքիոյ կառավարութեան մէջ մեծ յաջողութիւնը կը նշանակուի և իրր մէկ երաշխիքը օսմ. կայսրութեան ամրապնդումին։ Կոմս Էրէնթալ այդ փոփոխութեան լուրը մեծ զոհունակութեամբ ընդունած է, սա գերազանց գրասենեակ որ Թուրք կառավարութեան որոշումը կը հաստատատեսնէ Աւստրիոյ վարչապետին, այն է Թուրքիան տանկ միայնան, զօրաւոր և անկախ ու [illegible] մէջ խաղաղութիւնը ապահովուած։»

** Մեկուսատարածներէ և երեսփոխաններէ յանձնաժողով մը կազմուած է, Գրասոյա և Շքարա նահանգներուն մէջ գործադրուելիք բարենորոգումները ուսումնասիրելու համար։

** «Ֆրէմանպաս» խոսելով Սլզանիոյ ինդրին վրայ առնուած վերջին լուրերուն մասին, կ'ըսէ։— «Պայմանում որ կայսրութիւնը նկարագրուածին պէս մնայ, այդ լուրերը անչուշտ ամէն կողմ պիտի ընդունուին զոհունակութեամբ։ Թուրք մամուլը, հաւանաբար իրաւամբ, Սլզանիոյ դիմադրական կացութեանէն կ'եղրակացնէ թէ ապատամբութիւնը կրնայ վերջացած նկատուիլ։ Այդ պայմաններուն մէջ օսմ. դիմադրելու տարած յաղթանակը այն կողմերը մինչոց մը կ'ընծայեն, առանց Թուրքիոյ ազդեցութեան վնասելու, ձեռք առնելու հաշտարար ընթացք մը հանդէպ յաղթուածներուն, և այսպէս հասած վերջին լուրերէն կ'երեւի թէ կուգուի այդ ուղղութեամբ գործել։ Միւս կողմէ, Սլզանիոյները իրենք ալ կրնան դիւրացնել ինդիրը, օգուտ քաղելով աւերէն, որ կը ներկայանայ իրենց համաձայնելու համար իրենց օրինաւոր կառավարութեան հետ և նեղած ատեն այդ իրենց տնեցած իրձեր։ Կարելի է յոյս յայտնել թէ Սլզանիացիները չպիտի կարնանին այս նպաստաւոր առիթը, դարձեալ ապացուցանելու համար իրենց յարգանքը օսմ. կայսրութեան ու այսպէս հասատանել Թուրք ազգաբնակները իրենց հաստատամութեան նկատմամբ հանդէպ Պատութեան։ Թուրք գիւղացիներու յանձգրութենէն եւ ազգ Զէյթունի կառավարութիւնը այլուս կրնայ պարտաւորութիւն ունի իր կողմէն ալ ձեռքէն եկածը ընելու, որպէսզի Սլզանիացիները բանէն Թուրքերուն կարկառած բարեկամական ձեռքը։»

** «Թանդիմաթ» կ'ըսէ թէ Մալիսորդարան և Միրուիներուն ապատամութիւնը զարգացած ըլլալով, հանանան չէ որ Դարատագ պատերազմ հրատարակէ Թուրքիոյ դէմ։ Թուրք թերթը գիտակ կուսայ թէ ապատամութիւնը վերջացած ըլլալով, ազգաբնական և մահմեդական ինդիրը վերջացած չի նկատուիր։ Զինուորական պատերազմը պատաւոն է։ ընկերային և քաղաքակրթիչ պարագ մը կը ծանրանայ Երիտասարդ Թուրքիոյ վրայ, որ տակաւին չէ կրցած ճշդել թէ ինչ քաղաքականութեան պէտք է հետեւի Սլզանիոյ մէջ։ Մինչեւ հիմա բանութիւն ի գործ դրուած է հոն։ Բայց պէտք է ընդունիլ որ Թուրքիոյ պէս ընդարձակ երկրի մը ամէն մասերը միօրինակ կերպով չեն կրնար կառավարուիլ։ «Թանդիմաթ» բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն մէկ մասին ապիտութիւնը և ազատամտութիւնը պարտակել յոյս, կ'ըսէ թէ ապատիան և տարբերան ապատամութեանց նեղման չարժանանալ առաջ կրնան զալ նաև Պաղատատ, Հալէպ, Պասրայ, Պիթլիսի և Վանի մէջ։ Թուրք թերթը յոյս կը յայտնէ թէ կառավարութիւնը կրկին ամէն կողմերուն մէջ պիտի փոխէ իր քաղաքականութիւնը, մանաւանդ Սլզանիոյ մէջ, տեղական պէտքերու համապատասխան կերպով։ «Թանդիմաթ» դիտել կուտայ թէ «Օսմանցիութիւնը եթէ կ'ուզէ յարատեւել, մէկ ձեռքը սուր բռնած, միւս ձեռքը քաղաքականութեան Ջանը բռնած, պէտք է յառաջանայ։

** «Լա Թիւրքի» կ'իմանայ թէ Սալթանը առջի օր ընդհանուր ներման իրաւունք տորդած է, որով մ'ի միայն Ալպանացիները, այլ ուրիշ ազգ դատապարտեալներ ներման դիպի արժանանան։

** Հասմի օսմ. դեսպան Բեազիմ պէյ իր կառավարութեան ներկայացուցիչները յայտնած է արտաքին գործոց նախարար Սան-Ճուլիանո մարքիզին, Թուրքիոյ մասին նպաստաւոր յարաբերութիւններ ըլլալուն համար Իտալիոյ Երեսփոխանական ժողովին մէջ, արդարական իրաւունքին առիթ։

ՍՈՒԼԹԱՆԸ ՍՔԻՒՊԻ ՄԷՋ

Անցած չորեքշաբթի գիշեր կատարուած ջահավառութեան ատեն Սքիւպի ամէն ազգէ բնակչութեան ցոյց տուած խանդավառութիւնը իր դագաթնակէտը հասած էր։ Քաղաքին բոլոր դպրոցականները, ձեռք ձեռքի տուած, դիանալի թափօրով մը անցած են կոյս. բնակարանին առջեւէն։ Եպարքոս Հայդը փաչա կարեւոր ճառ մը արտասանելով, ի վեր հանած է Սուլթանին ունեցած սէրը իր ժողովրդեան նկատմամբ։ Հայդը փաչա ջատագոված է գանգան ցեղերը իրարու զոյգ անքակտելի միութիւնը, զօրացնելու համար մայր հայրենիքը։ Սուլթանը, հանդարտաբարէմ, իր ուրախութիւնը յայտնած է ժողովրդեան միաբանութեան համար, իր ներկայութեան ընդունելով հինգ ազգերի և հինգ մանչ դպրոցականներ, ամէն ազգէ։ Զանազան գլուխներ յեսոյ, սա խօսքերը ըրած է։ «Սիրելի դաւակներս, իրրեւ քոյր և եղբայր միացէք իրարու հետ, և առանց ազգի ու կրօնքի խորութեան՝ երկրին ապրանային համար աշխատցէք։ Այդ նպատակով ուրքան աշխատիք այնքան աւելի հայրական պաշտպանութիւն պիտի գտնէք իմ ու կառավարութեան կողմէ»։ Ցեղերու համերաշխութեան մասին արտասանուած այդ խօսքերը հրաշալի ազդեցութիւն մը գործած են ժողովրդեան վրայ։ Ցեղերու Ալպանացիները և Գոնտացիները յանդգնացուցիչ մը կատարած են ի պատիւ Սուլթանին։ Կայսեր բնակարանին պարտէզը բաց մնացած է ժողովրդեան առջեւ, որ մինչեւ Սուլթանին պատչգամին տակ կ'երթար։ Կայսրը մէկ ժամէ աւելի կեցած է պատչգամին վրայ, շնորհակալութիւն յայտնելով ժողովրդեան ջերմագին ցոյցերուն ու ծափերուն համար։ Սուլթանը յետոյ մէկն կ'արտասուէր։

** Սուլթանը առէջի օր այցելութիւն տուած է դարձեալ սիրիներու միաբանութեան, որուն կը պատասխանեն նոյն ինքն կայսրը։ Երկու հարիւր ռսկի նուիրած է։ Սուլթանը 300 ռսկի ալ նուիրած է, Ֆիլիրիսիի մէջ վարժարան մը կառուցանելու համար։

** Կայսրը առէջի օր իր ներկայութեան ընդունած է ալպանիայի պետերէն Սիրէյման Պոթուչը։ Պոտերպամական նախարարը նոյն օրը Սուլթանին կողմէ ուսնկուրութիւն ընդունուած է։ Նախարարը երկու ժամու չափ տեղեկութիւն տուած է կայսեր։ Մատնուա Շէվքէթ փաչա յեսոյ զօրանոցները այցելած ու ճառ մը արտասանած է ալպանիոյ ներկայութեանը։

** Բէյօրլուի մէջ պուլիսի փոքր զաղտական մը կայսեր ներկայութեան ընդունելով ճառ մը խօսած է, ինչպէս գրած էինք առիթ առաջ։ Տղան պատմած է թէ Պուլիսիները որքան կը չարչարուին քանապետութեան օրով, և թէ հիմա ալ ան իրաւունք սատաց են իրենց կեանքը ու ինչքը պաշտպանելու, շնորհիւ օսմ. լանակին։ Պուլիսը ազգէն խօսած ատեն Սուլթանը և նախարարները ու հոն գտնուողները կատաղեցան։

ՍԱՒԼԹԱՆԸ

ԱՆԱՏՈՒՈՒՆ ՊՈՒՏԻ ԱՇՕՏԵԼԻ

Կայսրը Բոսպորնէն յետոյ Անատոլու կողմը ճամբորդութիւն պիտի ընէ մէկ ամսոյ չափ։ Սուլթանը պիտի այցելէ Իզմիր, Պէրգամ, Դամասկոս, Հալէպ և Լիբանան։ Գարձին, Արչիպիսկոպոսի կղզիներէն երկուքը պիտի այցելէ։ հանանաբար Միտիլի և Քիոս։ Զրոյց կը չրջի թէ կայսրը կը փոխարի Մէջիտ ուխտագնացութեան երթալ, Հիճազ-Ճիտտէ-Մէջիտ երկաթուղի դիծը տարուելուն պէս։ Հրաման տրուած է որ դիծին չենութիւնը փութացուցուի։

ԱՇԽԱՐՀԻ ԲԱՆԱՒ ՊԱՏԳ

Ան Ծովա քաղաքներուն մէջ քրիստոնեայ անհանապարհ, երեսփ. Ժողովի նախագահ Ամիկա Բիզա պէյ Տրապիզոն և հանկ Անատոլու նեղութիւնը պիտի այցելէ։ Կը կարծուի թէ ցեղային հաշտեցութեան տեսակէտով լաւ արդիւնք մը պիտի ունենայ այդ ուղեւորութիւնը։

ՆՈՐՕՐԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

ՆՈՐ ՆՈՏԱՐՇԱՆԸ

Կը հաւատուի թէ խորհրդարանական յառաջիկայ նստաշրջանը հոկտ. 1ին պիտի սկսի, այսինքն սովորական ատենէն մէկ ամիս առաջ։ Այդ մասին վերջնական որոշում տրուած է։ Երմտական նախարարութիւնը բոլոր պաշտօնատուները հրաւիրած է հիմնաբնակ պատրաստակամ իրենց կիսամացոյցները, որպէս զի ընդհանրամացոյցը վերանորոգութեան դրսի Երեսփոխանական ժողովը վերադարձուելուն պէս։

ԿԱՅՍԵՐԻՆԵՐԸ ՅԵՂԻՐԵՆԱՑԻ ՄԷՋ

Յունիսի մէջ Սիմանա Լաղոֆ, Սիմոնա Թրեսիոֆ, Սիմանա Ալէքսոֆ և Ուրանոֆ հրատակները լաւ քաղաքած էին, Հասան ու Վէլի անուն երկու անձերը սպանելէ յետոյ։ Իմացուելով որ այդ հրատակները Նէր գլուղի մէկ տան մէջ պատնուրած էին, զինուորական ջոկատ մը զրկուած է, զանոնք հետապնդելու համար։ Զինուորները չրջապատած ըլլալով տունը, հրատակները նոքը ժամ դիմադրած են։ Ի վերջոյ տունը բռնկած ըլլալով, հրատակները հարկադրուած են դուրս կելլելու։ Հրատակներէն երեք հոգի սպանուած են, իսկ մնացեալ մէկ հոգին ալ տան մէջ ապրած է։

ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻ ՄԷՋ ԱԶԱՏՈՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Աւստրիոյ հետ կազմէ տեսանգուած բրոթիւսէոր Բիլիթէր չէ ապատուած տակաւին։ Մինչեւ հիմա կառաբուած հետազօտութիւնները ապարդիւն մնացած են։ Աւստրիոյ թագաւորը երեւան հանուած չէ դեռ։ Բօքինօրալ գիւղէն ութը հոգի, որոնց վրայ ծանր կասկածներ կան, ձերբակալուելով հարցաքննութեան ենթարկուած են տեղական իշխանութեանց կողմէ։ Այդ դիւղացիներ յայտնաբանած են թէ աւստրիոյ թագաւորը երեւան հանուած չէ դեռ։ Բօքինօրալ գիւղէն ութը հոգի, որոնց վրայ ծանր կասկածներ կան, ձերբակալուելով հարցաքննութեան ենթարկուած են տեղական իշխանութեանց կողմէ։ Այդ դիւղացիներ յայտնաբանած են թէ աւստրիոյ թագաւորն կողմէ զարձուած յարձակման և երեք ատիճան-դիմուորներու սպանութեան ակնատես եղած էին։ «Բուլիլ» թերթը կ'ըսէ թէ ուրիշ մանրամասնութիւններու ալ տեղիակ է, բայց չի կրնար հրապարակել, իշխանութեանց գործը չդժուարացնելու համար, որոնք կուզեն գլխանացի բրոթիւսէորը ազատել։ Բօքինօրալ գիւղի ընակիչները ենթադրած էին որ երեք օր պատանեան տրուի, տարակարերներուն թաքստոցը գտնելու և Պ. Բիլիթէրը ազատելու համար։ Բայց հակառակ իրենց խոստմանց, գիւղացիները բան մը բրած չըլլալով, ինքներայնութեան գիտան հիւսպատեն նորէն 15 օր պայմանաժամ տրուած է։ Ցայդ պայմանաժամը լրանալու վրայ է, մինչ ո և է լուր չկայ տակաւին բրոթիւսէորէն։

ՄԱՆՆԱՍԱՆԱՐԺՈՒՆԵՐԸ

Կրիտական նախարարութիւնը որոշած է յառաջիկայ տարի Եւրոպա զրկել չորս աշխատակ ուսանողներ, մանկավարժութիւն սորվելու համար։ Ասոնցմէ մէկը Հայ, մէկը Յոյն, մէկը Գուլիար և միւսը Հրեայ պիտի ըլլան։ Վերադարձին, կրիտական նախարարութիւնէն նշանակուած վարժարանի մը մէջ պիտի պատասխանեն այդ մանկավարժութիւնը։

ՀԱՆԱՆԱՀԱՅԱՆՆԵՐ ԳՈՒԲՕՖՈՒ

Իզմիրի թերթերը կ'ըսեն թէ հնդկէն դրաչ կրող «Տիմիթրիուս» չոգենաւին թոյլ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ — ԹԻՒ 51

ԱՊՏԻՒ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԱԳԱՆՔՔԻ ՍԱՆ

ԲՈՆԱՒՈՐԸ ԱՆԾԱՆՕԹԻՆ ԴԷՄ

ԳԼԱՍԻԿ ԾԴ.

— Մա՛ք, բաւ Մաք Լայն գլուխը դէպի դրան դարձնելով։

Իզզէթ փաչա գրան սեմին վրայ կեցեցաւ չփոխած կերպով մը։

— Պ. Մաք Լայն, բաւ, կը նեղէք եմէ ձեզ անհանգիստ կ'ընեմ, լայց նոր անակնկալ մը պատահած է որ հարկ է անմիջապէս հաղորդել ձեզ։։։

— Խօսեցէ՛ք, փաչա, ինչ է պատահածը։

— Նոր ոճիրի մը լուրը բերին հիմա, ոճիր մը որ կը դերազանցէ մինչեւ հիմա տեղի ունեցածները։։։

— Եւ այդ ոճիրը կը կարծէք թէ կըրկնի։

— Ամենայն ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընեմ ձեզ, միայն թէ նախապէս պէտք է որ յայտնութիւն մը ընեմ պատասխանելու Մաք Լայն։

— Խօսեցէք։

— Եմէ բացարձակ ճշմարտութիւնը չպիտի խօսիք, եմէ ո և է նկատումով իրողութիւն մը պիտի ծածկէք կամ աղաւաղեսք, լաւագոյն է որ ը՛ռա չխօսիք, որովհետեւ ձեր պատմութիւնները փոխանակ մեզի օգտակար ըլլալու, ընդհակառակը գուցէ մեզ սխալ ճամբաներու մէջ պիտի մղէին։

— Այդ մասին կրնաք վստահ ըլլալ որ ո՛ւռա ճշմարտութիւնը պիտի խօսիմ, պարտաւոր եմ որ դուք ալ պատասխանք պիտի տաք թէ ինչու ձեզի պատմածներս ամենայն ոգիով մեկնուին և գործադրուին, ու Բ. Դուռն ալ նկատի առնէ տեղական պայմանները, յուսալի և պատնդ մարդիկ է որ հաստատեան ու խաղաղութեան շրջան մը սուրբ դայ Սլզանիոյ մէջ։ Նախարարը ի վերջոյ յոյս յայտնած է որ Դարատագի կառավարութիւնը ինքզինքը բարեբախտ պիտի զգայ, երբ տեսնէ որ փոխատարութիւններուն տարուստ հոգալու բեռէն ազատած է։

** Վիէննայէն հեռեւալը կը հեռագրեն յունիս 1 թուով։ «Վիէննայի մէջ չատ լաւ տարաբերութիւն առաջ բերած է այն ընթացքը, որով Բ. Դուռը եւ կը կենայ զարդարական միջոցներու գործադրութիւնէն։ Թուրքիոյ ներքին քաղաքականութեան մէջ առաջ եկած այդ բարենորոգիչ փոխարարութիւնը Թուրք կառավարութեան մէջ մեծ յաջողութիւնը կը նշանակուի և իրր մէկ երաշխիքը օսմ. կայսրութեան ամրապնդումին։ Կոմս Էրէնթալ այդ փոխարարութեան լուրը մեծ զոհունակութեամբ ընդունած է, սա գերազանց գրասենեակ որ Թուրք կառավարութեան որոշումը կը հաստատատեսնէ Աւստրիոյ վարչապետին, այն է Թուրքիան տանկ միայնան, զօրաւոր և անկախ ու [illegible] մէջ խաղաղութիւնը ապահովուած։»

** Մեկուսատարածներէ և երեսփոխաններէ յանձնաժողով մը կազմուած է, Գրասոյա և Շքարա նահանգներուն մէջ գործադրուելիք բարենորոգումներու համար։

** «Ֆրէմանպաս» խոսելով Սլզանիոյ ինդրին վրայ առնուած վերջին լուրերուն մասին, կ'ըսէ։— «Պայմանում որ կայսրութիւնը նկարագրուածին պէս մնայ, այդ լուրերը անչուշտ ամէն կողմ պիտի ընդունուին զոհունակութեամբ։ Թուրք մամուլը, հաւանաբար իրաւամբ, Սլզանիոյ դիմադրական կացութեանէն կ'եղրակացնէ թէ ապատամբութիւնը կրնայ վերջացած նկատուիլ։ Այդ պայմաններուն մէջ օսմ. դիմադրելու տարած յաղթանակը այն կողմերը մինչոց մը կ'ընծայեն, առանց Թուրքիոյ ազդեցութեան վնասելու, ձեռք առնելու հաշտարար ընթացք մը հանդէպ յաղթուածներուն, և այսպէս հասած վերջին լուրերէն կ'երեւի թէ կուգուի այդ ուղղութեամբ գործել։ Միւս կողմէ, Սլզանիացիները իրենք ալ կրնան դիւրացնել ինդիրը, օգուտ քաղելով աւերէն, որ կը ներկայանայ իրենց համաձայնելու համար իրենց օրինաւոր կառավարութեան հետ և նեղած ատեն այդ իրենց տնեցած իրձեր։ Կարելի է յոյս յայտնել թէ Արպանիացիները չպիտի կարնանին այս նպաստաւոր առիթը, դարձեալ ապացուցանելու համար իրենց յարգանքը օսմ. կայսրութեան ու այսպէս հասատանել Թուրք ազգաբնակները իրենց հաստատամութեան նկատմամբ հանդէպ Պատութեան։ Թուրք գիւղացիներու յանձգրութենէն եւ ազգ Զէյթունի կառավարութիւնը այլուս կրնայ պարտաւորութիւն ունի իր կողմէն ալ ձեռքէն եկածը ընելու, որպէսզի Սլզանիացիները բանէն Թուրքերուն կարկառած բարեկամական ձեռքը։»

** «Թանդիմաթ» կ'ըսէ թէ Մալիսորդարան և Միրուիներուն ապատամութիւնը զարգացած ըլլալով, հանանան չէ որ Դարատագ պատերազմ հրատարակէ Թուրքիոյ դէմ։ Թուրք թերթը զիտակ կուսայ թէ ապատամութիւնը վերջացած ըլլալով, ազգաբնական և մահմեդական ինդիրը վերջացած չի նկատուիր։ Զինուորական պատերազմը պատաւոն է։ ընկերային և քաղաքակրթիչ պարագ մը կը ծանրանայ Երիտասարդ Թուրքիոյ վրայ, որ տակաւին չէ կրցած ճշդել թէ ինչ քաղաքականութեան պէտք է հետեւի Սլզանիոյ մէջ։ Մինչեւ հիմա բանութիւն ի գործ դրուած է հոն։ Բայց պէտք է ընդունիլ որ Թուրքիոյ պէս ընդարձակ երկրի մը ամէն մասերը միօրինակ կերպով չեն կրնար կառավարուիլ։ «Թանդիմաթ» բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն մէկ մասին ապիտութիւնը և ազատամտութիւնը պարտակել յոյս, կ'ըսէ թէ ալպանիան և տարբերան ապատամութեանց նեղման չարժանանալ առաջ կրնան զալ նաև Պաղատատ, Հալէպ, Պասրայ, Պիթլիսի և Վանի մէջ։ Թուրք թերթը յոյս կը յայտնէ թէ կառավարութիւնը կրկին ամէն կողմերուն մէջ պիտի փոխէ իր քաղաքականութիւնը, մանաւանդ Սլզանիոյ մէջ, տեղական պէտքերու համապատասխան կերպով։ «Թան

չէ արուած բեռ առնելու, հակառակ զ'բ-ման հիւպատոսարանի միջամտութեան։ Շոգենաւին նաւապետ հարկադրուած է մասնաւորները մինչև Ուրֆա տանիլ, ուր յաջողած է աղբանքները բեռնաւորել։ Պոյքոյի ընտիրները փոխարէն բնակրութեան «Մակաս» շոգենաւը էջիլով, նաւապետին պէտք է իր գուանը խոչանգելէ յետոյ վարուած են։ Ասանք հիլէնահպատակ են։ Ասոփկանները փոխնակ ձերբակալելու պոյքոյի ընտրները, հայը ու ազգ պահանջոց ասուած են։ Հելլէնական հիւպատոսարանը միջամտած է՝ զանոնք ազատ ձգելու համար։ Իզմիրի քաղաքին վրայ գտնուող այն գործարանները, որոնք Հելլէններու կը պատկանին, պոյքոյի ենթարկուած են։ Մէջ մէկ պահակ կեցած է անոնց դրան առջեւ ու Օսմանցիներուն թոյլ չտար որ ներս մտնեն։

«ՀԻՆ»ԵՐՈՒ ԱՄՈՒՍՈՒԹԻՒՆԸ

Իրաւաբանական վարժարանի ամասվերջի քննութեանց տակն գուարճալի միջադէպ մը պատահած է։ Կրնաւոր քննիչ մը ուսանողներէն մէկուն հարցուցած է թէ «Ճին»ներու ամուսնութիւնը ինչ պայմաններու մէջ տեղի կ'ունենայ։ Ուսանողը սա պատասխանը տուած է զարմանքով. «Ինձի այնպէս կը թուի որ այս դարուն ոչինչ յարմար չէ այդ տեսակ քաներով զբաղիլ։» Քննիչը զարմանքի ըզգացած է այդ պատասխանէն։

ԺԱՄՈՒՆՈՒՄ

Կ. Պոլսոյ Թրամուէյներու ընկերութեան տնօրէն Տքթ. Շերայպէր, որ ընկերութեան վերաբերեալ գործերով Եւրոպա մեկնած էր, երէկ առաւ մայրաքաղաքս հասաւ։

ԴԱՂԱՐԱՊԱՏԱՒՈՐԵՍՆԵՐՈՒ ՈՒՐԱԽԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջին օրերուս մէջ օթօպուսներու, օթօմոպիլներու և օմնիպուսներու պատճառած մարդկային զոհերը հետզհետէ կրնայ ապահովուելու վրայ են։ Ինքնաշարժ կառքերը արագութեամբ կը աւրուին մայրաքաղաքիս նեղ փողոցներուն մէջ և ամենէն որ լրագրները չարձանագրեն արկածներու տեսարաններ։ Ինքնաշարժ կառքերուն վարիչները, մեծ մասամբ անփորձ երիտասարդներ, ոչ իրենց տրուհատին մէջ ոչեռք եղած հմտութիւնը ունին և ոչ ալ իրենց պատճառած վնասներուն կրնայեալ դիմակցութիւնը։ Կը ցուցնք մանաւանդ օթօպուսներու և օմնիպուսներու ընկերութեան ընթացքին վրայ։ Այս ընկերութիւնը, թրամուէյի ընկերութեան դէմ մրցելու համար, իր ոտարին ինքնաշարժ, ծանր կառքերը կը տեղադրէ թրամուէյի կառքերուն քով. մանաւանդ Կալաթա, զոցելով չատ անգամ թրամուէյի մուտքը։ Կալաթա—Պէշիկաշի գիծին վրայ այնպիսի արագութեամբ կը սուրան օմնիպուսները թրամուէյի ընկերութեան չմնած ճամբուն վրայ որ վերջին երկու ամիսներուն մէջ ընդհանրապէս 25 դէպքեր պատահած են։ Օմնիպուսներու ընկերութիւնը թրամուէյին արագաքուած կառապաններ պաշտօնի կը կանչէ և ասոնք բնականաբար ինքնաշարժ կառքեր վարելու մէջ հմտութիւն չունենալով և թրամուէյի դէմ ալ քինախնդրական ոգւով վարուելով յանախակի ընդհարումներու պատճառ կ'ըլլան և բազմաթիւ օտանցիներու, մանաւանդ թրամուէյի մէջ նստող թուրք կիներու վիրաւորութիւն պատճառ կը դառնան։ Վերոյիշեալ 25 ընդհարումներու մէջտեղի վիրաւորուած են չորս 33 անձեր, որոնց մէջ է նաև պատերազմական նախարարութեան պաշարի ճիւղին պետ Իսմայիլ Հազգը պէյին մայրը։ Օմնիպուսներու ընկերութիւնը քաղաքի ընակչութեան ապահովութեան ապահոցող մրցման այս ձեւին պէտք է վերջ մը տայ։ Քաղաքապետութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս իրողութեանց վրայ և կը պահանջենք որ ան ընթացքին վերջ մը արաւ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

Ա.ՀՂԴ.—Բամնեանէրուն կը ծանուցուի թէ, կանոնագրութեան 29դ յօդուածին համաձայն, Բամնեանէրու Ընդհ. Ժողովը տեղի պիտի ունենայ 1911 յունիս 28ին, Լոնտոնի մէջ, Ուէսթէնտիրը Հոուզ, Օլա Պրոա Սթրիթի, կէս օրէն մէկ ժամ յետոյ, Վարչական Խորհուրդին տեղեկագիրը կարդացուելու, 1910 դեկտ. 31ին աւարտած տարեշրջանին հաշիւները վաւերացնելու և Վարչական Խորհուրդին դադրած անդամներուն տեղ նորեր ընտրելու համար։ Կանոնագրութեան 27դ յօդուածին համաձայն, այն բաժնետէրերը որոնք առնուազն 30 բաժնեթուղթի տէր են, իրաւունք ունին Ընդհ. Ժողովին ներկայ գտնուելու, Ժողովին զումարումէն տասը օր առաջ բաժնեթուղթերը ետնագրելու Կ. Պոլսոյ կեդրոնատեղին կամ արտասահմանի մասնաճիւղերուն ու գործակալութեանց մէջ՝ Լոնտոն, Թրոմբորնէն Սթրիթի, թիւ 26, Բարիզ՝ Մէ Լրուէր փողոց, թիւ 7։

10—3

* * *

Ա.ՀՂԴ.—1909ի 4% օսմ. փոխառութեան պարտատոմսերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1911 յունիս 1/14ին սկսեալ պիտի վճարուին Օսմ. Կայս. Պանքայի Զալաթիոյ, Բարիզի և Լոնտոնի կիւղերուն կողմէ։ 12—6

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԽՍՏԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ Ա.ԳԱՐԻԿ

Սասիոյ այն ազգիկը որ զրաց թրքահիի մը կրմէ սանանդուած և այժմ ի սասան նախարարութեան օտար ձիներէն մէկուն բով կը գանուի դեռ Պասարիարքարան չյանձնուեցաւ հակառակ անոր որ պատրիարքարանը դիմումներ բրաւ և նոյն իսկ լուր դրկուեցաւ թէ՝ աղջիկը քիչ մը ջղային է և հետեւարար այդ վիճակին մէջ գանուող աղջկան մը խօսքերուն պէտք չէ կարեւորութիւն տալ։ Երէկ Մայր եկեղեցւոյն Կարապետ քահանայ գնաց դատական նախարարութեան։ Կրօնէն տեսուչ Պէհա պէյ յայտարարեց թէ ինք լուր պիտի դրէ իրենց և նոյնիսկ աւելցուցեր է թէ՝ գուցէ աղջիկը ուզղակի յանձնէ իր եղբօրը քանի որ կը հաստատուի աղջկան ջղային տարութիւնն ենթակայ բլլալը։

ԿԵԼԼԻԳՈՅԼՈՒԹԻՒՆՔԸ ՀՐԱՆԱՆԵՐԸ

Կայսրը՝ Բուտէլի ուղեւորութեան առթիւ՝ երբ անցեալ չարթու իր զրասնուղ ով կ'անցնէր Կէլիսոյլուի առջեւէն, տեսաւ զոյգ հասարակութիւնները Ֆէնէս բռուած վայրը կը հաւաքուին՝ իրենց յարգանքները մատուցանելու վեհապետին։ Բան ընկալեալ սովորութեան, սովորութիւն մը որ դարերով նուիրագործուած է, տեղւոյն հոգեւոր պետերը պէտք էր կենային այն կարգով որ կը կենան հոս հոգեւոր պետերը երբ կայսեր կը ներկայանան զանազան տօնիներով, այսինքն նախ Ցուռնաց հոգեւոր պետը, յետոյ Հայերունը, յետոյ Հայ-Կաթոլիկներունը, Պուլկարներունը, Հրեաներունը և յաջորդաբար։ Սակայն Կէլիսոյլուի հրէից խմբակը, որ կ'երեւի անդիտակ էր այս բանին և կամ կ'ուզէր առաջ անցնել, ծուարին վրայ խնդիր կը յարուցանէ և կ'ուզէ Հայոց հոգեւոր հովիւ Տ. Թորգոմ քահանայէն վեր կենալ։ Քահանան կ'ընդդիմանայ, կռիւը կը մեծնայ և Հրեաները կ'սկսին ծեծել քահանան, անոր մօրուքէն կը քաշեն, Հայ ազգը կը քարկոծեն և թ'ոլորը երթալով մեծ հանմամասութիւններ առնէր գալով, եթէ այն միջոցին առաջքը չառնուէր։ Տեղւոյն կառավարիչը իր մօտ կը կանչէ Հրէից խմբակը և զայն յանդիմանելէ յետոյ, կը յայտարարէ թէ՝ իրաւունքը Հայերունն է։ Միւս կողմէ կառավարիչը կը խնդրէ Հայոց հոգեւոր հովիւին որ խնդիրը փակուած նկատէ և բան ամիսի յորդորէ տեղւոյն ժողովուրդը՝ որ յաղթութիւնը չունենայ Հրեաներուն հետ։

Ս.ԱՐՔԵՍԵՆ ՀԱՅԸ

Սղերդցի կարգ մը վարձկան Հայեր, որոնք սովորաբար գիտակ մինչ անոր տարիներէ դրդուած են, հետագիր մը ուղղած են Պատրիարքարան, որով կ'ուզեն չէզոքացնել ասկէ մէկ քանի օր առաջ Սղերդցիք խսիա կը բաղդրեն տեղւոյն բանակներու տարատարութիւններուն, պաշտօնեաներու թշնամական վերաբերմունքն և կառավարութեան մօտ եղած դիմումներուն անհետեւանք մնալուն դէմ։ Երէկ այդ «ծանուցագիր» հայերը կը հերքեն այդ հետագրին պարունակութիւնը և այնպէս մը կ'ուզեն ցոյց տալ թէ Սղերդի մէջ մինչեւ հիմա չտեսնուած անդորրութիւն, խաղաղութիւն և արդարութիւն կը տիրէ։

ՀԱՅ ՉԻՆՈՐԴՆԵՐԸ

Նաղմիէէն (Գրզ քիւրէ) հայ գիւղացիներ գրով մը կը յայտարարեն թէ՝ տեղւոյն մէջ եկեղեցի չկայ և իրենք զրկուած կը մնան հոգեւոր մխիթարութենէ։ Թէև քանիցս բողոքած, բայց անրսկի մնացած է։ Նոյն դիմումները կը գրեն թէ՝ տեղւոյն մէջ և չրջակաները ասկէ առաջ 32-36 եկեղեցի կայ եղեր, բայց այսօր անոնցմէ ոչ մէկը կանգուն մնացած է. տեղւոյն թուրքերը հետզհետէ քանդած են զանոնք և անոնց քարերով տուն, բաղնիք հայտնի չնուած են. հիմա ալ կ'աշխատին եղեր որ հիմերը բոլորովին անհետացնեն։ Թէև սակէ առաջ ուղած են որ դիւղամանասան տեղն ալ գրաւեն և տուն չմնան, բայց 10-12 տուն հայերը ընդդիմացեր են։ Չինարներու կը խնդրեն որ եկեղեցի զանուած տեղ մը դրուին։

ՁԱՐԱՆԴԱՆԴԻ ԳԱՍՍԿ

Կարմնի առաջնորդը արտօնութիւն խնդրեր է Պատրիարքարանէն որ Զարանտանդի նորընտիր առաջն. տեղապահ Հ. Համազասպ վրդ. ի ծայրագունութեան ասպիսան արուի։ Պրն. Ժողովին. յանձնուեցաւ։

* * * Առջի օր Զարանտանդէն հետեւեալ հեռագիրը հասաւ Պատրիարքարան.— «Հասած բարձրագոյն հրամանին համաձայն, թէև խնդրեցինք կուսակալին որ մեր այդ գիրերուն ու պարագաներուն սերմնցուն և անանց կերը մեզի տրուի, սակայն բան առաջնոյն վնասուցանք, հետեւեալ հաստատեցաւ որ հարատարուած ենք պաշտօնապէս և արդարութեան դատաւորը փակուած են մեր առջեւ, որով ամուլ զործողութեանց երեսէն պիտի կորսուինք։ Նորէն կը դիմենք այս մասին և արդարութիւն ու դիմութիւն կը հայցենք։»

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Էջմիածնէն կը գրեն թէ, Սինոդին Պրոկուրորին հարցումին պատասխանելով Թուս կառավարութիւնը՝ յայտարարած է մէկ մէկ պարագայի մէջ ազատականներէն և վարդապետներէն կարկի է կոմիտիկոս ընտրել։

ՀԱՅ-ԿԱԹՈԼԻԿ

ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԸ

ԲԷՐԶԵԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ԴԷՄ

Ն.Դ. ԱՌ ԵՐՋԱՆՈՒԹԻՒՆՆ ՄԸ

Հայ-կաթոլիկ Երեսփ. Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ առարկեց Կանոնագրին առաջին ընթերցումը և որոշեց նաև որ Թէրզեան պատրիարքի վերջին Հրամանը ? չէզոքացնելու համար չրջաբերական մը ղրկէ (հայերէն և Թրքաբարբառ) և ցրուէ Կ. Պոլսոյ ու գաւառի հասարակութեան։

Անուանի այդ չրջաբերականը. — «Թէրզեան Կ-Պարիարքի կողմանէ այս օրերս Հռոմէն զրկուած առաջին հրամանը զրաւիչը։ Թէպէտ կը յուսացուէր որ հաշտարար ոգիով մը ներշնչուած փարատէր այն ամէն զմնդակ որ տարաբութիւններն զորս ներմուծած էին հասարակութեան ամէն խաւերուն մէջ Ն. Ամենասուրբութեան երկու նամակները, — սակայն յետ ընթերցման, Ժողովոյս կողմանէ տեսնուեցաւ որ անոր պարունակութիւնը ուրիշ բան չէ, բայց եթէ աւելի մանրամասնօրէն կրկնութիւն մը վերոյիշեալ երկու նամակներուն մէջ Հասարակութեան և Ազգ. Երեսփ. Ժողովոյ վերագրած խիստ սիրտ սմբասանութեանց և նամատանց չարքերու. նպատակ ունենալով եկեղեցական իրաւասութեանց սահմանին մէջ քաղաքական կաշկանդել և անհետացնել Հասարակութեան վարչական անբողնարարկի իրաւունքները, որոնք վերջնականապէս 1888 թուականին համաձայն Ազգին օրենսդիր պատգամնց. ինք բանը ընդունելու հիման վրայ հաստատած կանոնագրի մը պարունակութիւնը կը կազմին և որք ճանչցուած են Հռոմայ Ս. Դահնի և Հաւատոց Տարածման ժողովոյ նախագահ Վսեմ. Կարտինալ Սիմէոնիի կողմանէ պաշտօնական երկու գրութիւններով հաղորդուած հոգեպոյս Տէր Ազարեան Կոմիսարիսին, որ նոյնը յատուկ կնդակաւ հրատարակած է ժամանակին բոլոր Հասարակութեան։

«Բ. Դեռը եւս՝ այն ինչ հիմնական սկզբունքներն, որոնց վրայ յօրինուած է Կանոնագրութիւնը, ընդունած և գանոնք հաստատել տուած է կայս. բարձր իրաւասէ։

«Այս Կանոնագրութեան վաւերականութիւնը այնքան ապայ է որ՝ այն թուականին մինչեւ այսօր ընտրուած Կ-Պարիարքներ և Եպիսկոպոսներ, Թէրզեան Կ-Պարպարքն ալ մէջը ըլլալով, բոլորն ալ ասոնց կանոնագրութեան պատգարութեան համեմատ ընտրուած և ասոնց ամենքն ալ Բ. Դահնէն և Ս. Դահնէն հաստատուած են։

«Ինչ սարսռելիք հակասութիւն ուրեմն, Թէրզեան Պատրիարքը, Ազգ. Երեսփ. Ժողովէն ընտրեալ ըլլալով, այժմ չուզեր ճանչնալ այդ Ժողովին ընտրողական իրաւունքը և վարչական ամէն զործոյ վրայ ունեցած բարձր իրաւասութիւնը, և կը համարձակի ինքզինքին իրաւասութիւն տալ Ազգը օժտելու նոր Կանոնագրով մը։ Իրաւասութիւն զոր չենք հանիար ուսկից կ'առնէ։

«Ուրեմն, պէտք չէ խարուիլ նոյն իսկ իր յայտարարութենէն, մանաւանդ երբ նկատի առնենք իւր Հռոմականին, կամ աւելի ճիշդ իւր Նախատատանին 22դ. էջին մէջ հնանալ պարբերութիւնը. «Ուստի կը հրամայեմք որ ուխարհականք «հաստատին Եկեղեցական իշխանութեան «ու. անոր ներկայացուցչին, որմէ միայն «կանոնմ ունենալու է մեր մէջ ամէն ժո«ղով ու Ժողովրդական ոնձ և անոր թող«սու է կարգ. կանոն, վարչութիւն և վը«ճիռ»։ Հետեւաբար, ըստ այս վարդապետութեան, ամէն ժողով ուերբդ է, և ամէն յան ինչն ոնձամբ պիտի տնօրինի և վճռէ ըստ իւր քմահաճոյից, մինչդեռ սատցեալ իրաւանց դէմ ա՛ և է ոնձգութիւն, որ՝. կրգմանէ ալ որ փորձուի ի գործ դրուիլ, բացարձակապէս անընդունելի է Հասարակութեան համար։

«Իսկապէս Ազգ. Երեսփոխական Ժողովս յատուկ պաշտօնական դրութեամբ մը պատասխանելով վերոյիշեալ երկու նամակներուն, արդէն ամենայն խստութեամբ ընդունած է և բուռն կերպով մերժած կ. Պատրիարքին Ազգին օրինաւոր ժողովներուն դէմ բրած ոնարգանքը, սակայն և այնպէս նեղտելով որ այն Հռոմականը ոգրդելով հասարակութեան զանազան խաւերուն մէջ, և անոնց պատարութիւնները իրը ճշմարիտ ուղղութիւն մը եղածի պէս մեկնելով, չարամիտ և հակազդային գաղափարներով ազդուած անձանց կրգմանէ, կենայ թերեւս հասարակութեան Սահմանադրական օրինաց մեղրատակ մէկ մասին մոքերը պղտորել և այնպէսով նեղութեան և բարոյական վնասներու պատճառ ըլլալ,— Երեսփոխական Ժողովս կը փափաքայ ներկայ յայտարարութեամբ հրաւիրել ըլլալ Պատ. Ազգայինները, որ զգուշանան հաւատք ընծայելու ազգային տիպ ի խարէական մեկնութեանց եթ հրագրանց։ չթերանալով իրենց պարտականութեանց մէջ՝ վասնզի համար Ազգային իրաւանց պաշտպանութեան նուիրական գործին, որն որ ամենայն լրջութեամբ ձեռք առնուած է Ազգին ներկայացուցչաց կողմանէ։ Հետեւաբար կը հրաւիրենք մայրաքաղաքի և գաւառի մեր Պատ. Ժողովուրդը, որ պատեհ իր հանդարտութիւնը, չարունակէ կատարել իր կրօնական պարտաւորութիւնները՝ առանց վրդովուելու Թէրզեան Կ-Պատրիարքի զրգռութիւններէն, վասն զի ըլլալով, թէ ցորչափ մեր դատը զուտ «ազգարտական» է և կրօնական գործերով ի խաղաս չենք պարապիր, Ազգ. Երեսփոխական Ժողովս պիտի կարենայ լսելի ընել իր արդարձայնը, և պաշտպանել Հասարակութեան վարչական կազմակերպութիւնը, ցորչափ իւրաքանչիւր օր գիտայ իր նուիրական և անվիճելի իրաւանց տէր և պաշտպան մնալ ա՛ և է ոտնձգութեանց և թերադրութեանց դէմ։

Ա.ԶԳ. ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎ.
ԿԱԹՈԼԻԿ ՀԱՅՈՑ
28 Մայիս 1911

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵՐՔՈՒՄ

ԿԵԼԼԻԳՈՅ ՕՐՕԱԽՆԱՄԻՆ

«Կիրակոս Արքեպիսկոպոս Կեղբ. Ցանձնաժողովս կուգայ հրապարակաւ յայտարարել թէ բացարձակապէս անհիմն է Հանոյ Արքանոցի անօրէն Գարագաշեան Թովմաս Էֆէնտիի մասին եղած անանուանարկութիւնը, որ արդէն է լսկ նոյն Արքանոցի նախագահ անօրէն Միրզան Գայանի զրպարտութիւն։ Ցանձնաժողովս կատարելապէս համոզում գոյացուցած է Գարագաշեան Էֆ.ի անմեղութեան, ինչ որ կը հաստատուի նաև Հանոյ Ժողովարանէն և Արքեպս. մոյրերէն հաստատուած գրերը։ Արդէն, Առաջնորդարանէն Ցանձնաժողովիս զրկուած թղթերու տակի կարդիրը ինքնին բաւական է հաստատելու յիշեալին զրպարտութիւն մը զործուած ըլլալը, հակառակ անոր որ այդ տեղեկագիրը խմբագրուած է ընդդէմ Գարագաշեանի։

«Մնայն թէ՝ նկատի առնելով որ այս զրպարտութիւնն խնդրոյն պատճառաւ, Հանոյ մէջ երկպառակութիւն ծագած է և Գարագաշեան Էֆ.ի նոր պաշտօնավարութիւնը կարգ մը դժուարութեանց պիտի բաղխի, Ցանձնաժողովս իր վերջին նիստին մէջ որոշեց Գարագաշեան Էֆ.ի յանձնել Մարաշի Արքանոցին անօրէնութեան պաշտօնը, Հանոյ Արքանոցին անօրէնութիւնը Թողլով Գուլգեան Էֆ.ի։

(Կնիք Ցանձնաժողովոյ)

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

ՊԱՐԱԿԱՑԱԿԱՆ ՄԷՋԼԻՍԻ «ՀԱՅԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ԸՆՏՐՈՒԱԾ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐ Պ. ՅՈՎՍԷՓ ՄԻՐԶԱԷԱՆՑԻՆ»

Պարոն,

Շնորհով Մէջլիսը կը վերջացնի իր նրատաչջանը և կը կանգնեն նոր պատգամաւորական ընտրութիւնները։ Գուցէ էլ որպէս նոյն Մէջլիսի անդամ ուրեմն պիտի կարցնէք ձեր պատգամաւորի իրաւասութիւնները։

Նախ քան այդ լնձ պատասխանելս՝ Ք.

1.— Ձեր ընտրուած օրից մինչեւ այսօր քանի՞ անգամ էք մասնակցել Մէջլիսի նիստերին։ (Մէջլիսը մինչեւ այժմ ունեցել է 238 նիստ)։

2.— Ինչո՞վ էք բացատրում ձեր բացակայութիւնը Մէջլիսից, իբր արդէն յանձն էիք առել Մէջլիսի անդամի պարտականութիւններ կատարել։

3.— Ո՞ւր էք այժմ, ինչո՞ւ Թողեցիք Մէջլիսը և հեռացաք արտասահման այնպիսի մի ժամանակ, երբ Ժողովրդական պարտաճանաչ ներկայացուցիչը նոր նիստերի առաջ տ'ղի չտիսի տար։ Կամ ո՞վ ձեզ թոյլատրեց հեռանալ առանց ձեր ընտրողների կամքը հարցնելու։

Պարկատանում ապրող բոլոր հայերի մասնակցութեամբ և ընդհանրապէս Պարսկաստանի ամբողջ ազգաբնակութեան խիստ հանդուցեալու համար դուք պարտաւոր էք ամենաարագ ժամանակում պատասխանել իմ այս հարցերին, որից յետոյ ես պիտի տանեմ իմ տպիչքը հասարակութեան։

ԳՐԻԳՈՐ ԵՂԻԿԵԱՆ
Թեհրան 11)24 Մայիս 1911

Տօքթ. Ա. ՄԻՄԻՏԵԱՆ
(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓՈՏՈՒԱՅԻ ՀԱՍԱԼՍՍՐԱՆԷՆ)
Աչքի, ականջի, քթի և կոկորդի։
Մասնագէտ Ցերմա. Աչն-Պէնուա հիւանդանոցի։ Ամիսորյսի Ազգամասնական։
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր 9—12 և 1—4 Ք. Ե.) իր դարմանատունը՝ Բերա, Կալաթա-Սէրայ, Նախկին քլինիք Տօքթ. Էմմէրսոնի։
Աղքատները ձրիաբար կը դարմանուի ամէն օր մինչև կէսօր իր դարմանատունը։ 34

Մ. ՏԻԱՄԱՆԹԻ

ՍԱԿԱՐԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼ

ԴԱՍԱԼԱԹԵԱՆ, ԼՍԱԼԻԼ, ՓԱՇԵՍ ՓԱՂԱՔՑ, ԹԻՒ 5 ԵՒ 7

Մ. Տիամանթի առնոր Դարթիոյ Ամպարանին ու օտար երկիրներու սակարանները մէջ ընդունուած կամ չընդունուած արժեթուղթերու գնում ու վաճառում կը կատարէ։

Այս միջոցիս իր պատասխանութեան տակ ունի.

ԳՆՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ	ՎԱՃԱՌՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ
10 Բաժնեթ. Տէրքոյի ընկերութեան։	10 Բաժնեթ. Օթօման Բէօթ Քանկան։
20 » Պերա-Թէմիր գարիշրագործարանների։	10 Պարատաթուղթ Բրինգիրեցի Եօթնեկ քանկին։
10 Բաժնեթ. սալոնական Կ. Գրոյց քարանձերու։	10 բժնեթ. Փաչա Պաղչէի աղիւսագործարանին։
20 » առանձնաշնորհում Կ. Գրոյց քարանձերու։	10 » Բրինգիրը Եօթնեկ քանկին
20 » Սիրէնեայի ծովափարքի ընկ. (չրջաբերութեան հանուելու վրայ)	25 » Մատիզմանական Մեխանատի Ընկերութեան
20 Միացած գարեջրագործարանների։ Պոմոնթի-Նէլբար։	5 » Շերքեթիի Խարիսի
10 Պարատաթուղթ Իզմիրի քարանին 6%	20 » Անկրս Իսթէրն Ընկ. հան
20 Բժնթ. Էսկիշէհիրի չատախին	50 » Արպան չատախի։
20 » Սոր Քրիմիրնի Լիմիթրոտի։	4 Բժն. Անոնիւր Օրիանթալ

—8—

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կը տեղեկանանք թէ հեռագր. և թղթատարական նարատատատ նախարարութեան համար մինչեւ որ նախարար մը անուանուի, այդ պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ Կիմատական նախարար Նակ պէյ։

ՔՈՒԵՐԱՆ

Սբլամ, 2 յունիս.— Թուքատի վերջին 24 ժամուան ընթացքին քոնոյէ 11 դէպքեր պատահեցան, որոնցմէ 3ը մահացու և հինգերկն ալ 1 հոգի մնաց։ Հիւանդութիւնը Թօքատ քաղաքին մոտեցած է։

ԵԼՄԷԼԻՆ ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Մէքքէի Էմիրը Բ. Դրան կը հեռագրէ թէ Շէրիֆ Շերպինի Ամիր նոխանպէս չրջարարական մը զրկած էր Մէքքա Իսրիսի կուսակից կարգ մը ցեղերու։ Այս վերջիններուն կողմէ պատասխան կարդացած էր Ամիր Իպնի Բաշխա։ Սակայն պատասխանը խարելով այդ ցեղերը, ոչ մէկ պատասխան չէր տուած։ Այդ պատճառով ցեղերէն երկրը այս անգամ մեզայոգիր մը զրկիրով, հաւատարմութիւն կը յայտնեն և կ'ըսեն թէ մինչեւ այժմ կը կարծէին որ Մէքքա Իսրիս սուրբ ծնունդ մըն է և փոտութիւն չունէին օսմ. կառավարութեան վրայ, որովհետեւ անոր կողմէ զրկուած զատատարներն ալ աւերներ կը զործէին, սակայն հիմա ամէն ինչ հասկցած և գնահատած են։

* * * Մէքքէի Էմիրը իր հեռագրին մէջ կը յայտնէ նաև թէ քանի մը օրէն Բանիֆատ դէպի յատաղ դնուն զրական յատաղխրատցման պիտի ձեռնարկուի։

ԱՍԻԼԹԱՆը ԴԷՊԻ ԲՐԻՇԹԻՆԱ

Սոֆիոյ, 2 յունիս.— Սուլթանը ապրիլ ամսոյ այս ամսու օտ ժամը 8ին Սաֆիպէն Բրիշթինա մեկնեցաւ խանդավառ ցոյցերու մէջ։

ՊՈԼՍԱՅ ՉԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

Ֆոթիի բէսիքներու զօրագունդին հրամանատարութեան կողմէ կը հրատարակուին քանի մը օր առաջ արձակուած 291, 300, 301, 302, 303 տարիներուն ծնած և Պոլսոյ մէջ իրենց մարդանքը կատարած զինուորները՝ ներկայանալ իրենց վարուելու վարչութեան, ուր մասնաւոր տեղեկութիւններ՝ ներկայանալ իրենց վարուելու վարչութեան, ուր մասնաւոր տեղեկագրութեան, շնորհագրի և այլն։ Ինչպէս նաև վարքը զրպարտելի վարչութեան կողմէ նշանակուելէ յետոյ, արդիւնքը պիտի հաղորդուի։ Ինչպէս յայտնի է, զորձի մարդիկ պէտք է իրենց պատկանած բէսիքի վարչութեան դիմեն։

ՊԱՀԵՐԻ ՆԷՋԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Ուչաղ մամուլ սիրնաուն հոյ խոլիսի

արդը 50
» » քիլիմ թօմար » 50
Կէօրակս մամուլ սիրնաուն հոյ խոլիսը 50

Թէրսանէի ամիրէ լէյնն պիր սէնէ զարիֆնա լուզում կէօրինիսիքնէ արմանագ իւզրէ պարատա մուհարրէր իւչ գէլմէ էշեա միւսպայա խարիմէ իւզրէ գարարը զարիֆ ուսուլիւլէ պաչգա պաչգա միւնազասա գէնուլարրընանն պունարրն կէրէք ճիւմլէսինին պիրանէն վէ կէրէք ապրը այրը իթասանա թաթիպ օլանարրն թէքլիֆնամէլէրին քիւչարը մուգարէր պուլնան բուսի հաղիրանրն ան պիրինճի ճումա էրթէսի կիւնի պատէղէվալ սաամ իքիյէ գասար թէքլիֆնամէլերի իլէ եւզատ ան նիսպէթիսնէ թէլէմինամ ադէլէրինի պարիրէյ նէգարէթի տէօրանանի տարիրի իքինճի լէվգիմ զրամնա իթա էլէմէլերի վէ սասի մէգրիբ բուսն սանրա թէքլիֆնամէ գասրլ իսիրմէլէէրի իլան օլուներր։

29 Մայիս 327 3—2

* * *

Զուխասան բանիթանն մա չաքէթ
Շանաղ նորթիմ
Ամէրիղան տան կէօմէրէք
Մատանեթաան տան կէսմէրէք
Պէնաղ տոգասան բանիթանն մա չաքէթ
500 չիֆթ նիս մանէնէսի կիսի ֆօթին

Թէրսանէի ամիրէ իչուն լիւզում օրան պաչգասէ մատարրեր այնը պաչէմ էշասան նիւմանէսի ֆօթինին թէքմիլ լէվգիմի միմէկ հանիսէ ապա օրնաղ վէ սիկէր պէչ գալմ էրսիսնինասան. բանգիֆիլիլ վաղիմի Թէրսանէյէն վերիրէսը նալնրզ իւզարէթը գիսիրէ մի իսիրէսի մի ֆանիսա թաղիս օլանարրն թէքլիֆնամէլէրին քիւչարը մուգարէր պուլնան բուսի հաղիրանրն ան պիրինճի ճումա էրթէսի կիւնի պատէղէվալ սաամ իքիյէ գասար թէքլիֆնամէլերի իլէ եւզատ ան նիսպէթիսնէ թէլէմինամ ադէլէրինի պարիրէյ նէգարէթի տէօրանանի տարիրի իքինճի լէվգիմ զրամնա իթա էլէմէլերի վէ սասի մէգրիբ բուսն սանրա թէքլիֆնամէ գասրլ իսիրմէլէէրի իլան օլուներր։

29 Մայիս 327 3—«

ԹՐՈՒԴ ՎԷ ՄԷԱՊԻՐ ԻՏԱԼԻԱՅԻՆ

Եւրոպէնտիկեար վիրայէթի նոգասա տարիրսինէ այնա պուլարը պիլինարտէ տօզուզ կիւզ գրուչ մասրա խարիմասա օլընմադ իւզրէ պէր մաքինինամէ լիւզում կէօրիլիրիկնէն թաղիս օլանարրն թաղիս խարիմէք չարթչան վիրայէթը միւչարիրկէնա նոգասա տարիրսինէ մարասասի էլէմէլերի։ 1 Հաղիրան 327

* * *

Ճէվգարը Պէյը Սէֆիսա վիրայէթի տախիսինամ վազը Միտիլի Գաղոնիա Սաֆրի Թարիղնէն Միտիլի Գաղոնիա վէ Գաղոնիա Չէմէնէք գէսի գրամարը լուգերինամէքի ան տիրը պին էէտի նիւզ էլլի մէթրուլզ մանարրն պէտէլի գէչին օլան իւչ նիւզ գրամ չարան սէնէլի հաղիյէսէ գրրզ տօզուզ պին սէքիզ իւզ սէքզէն նէտի զուրուչ թէմիլիյէ վէ սէնէի տիրիյէ թասիսասրմնան Մարտիրիյէ խասպէթ իսէնէք մրգասր միւնասիպէ պէտէլի թէմիլիյէ օլընմադ իւզրէ մուտաէթը միւնասասա չէնրը մայրին գայէմնէ գասար թէմիմա վէ ան կիւնտ սոգրան թաղիպ օլանարրն թաղիս խարիմէք չարթչան վիրայէթը միւչարիրկէնա նոգասա տարիրսինէ մարասասի էլէմէլերի։ 1 Հաղիրան 327

* * *

Ճէվգարը Պէյը Սէֆիսա վիրայէթի տախիսինամ վազը Միտիլի Գաղոնիա Սաֆրի Թարիղնէն Միտիլի Գաղոնիա վէ Գաղոնիա Չէմէնէք գէսի գրամարը լուգերինամէքի ան տիրը պին էէտի նիւզ էլլի մէթրուլզ մանարրն պէտէլի գէչին օլան իւչ նիւզ գրամ չարան սէնէլի հաղիյէսէ գրրզ տօզուզ պին սէքիզ իւզ սէքզէն նէտի զուրուչ թէմիլիյէ վէ սէնէի տիրիյէ թասիսասրմնան Մարտիրիյէ խասպէթ իսէնէք մրգասր միւնասիպէ պէտէլի թէմիլիյէ օլընմադ իւզրէ մուտաէթը միւնասասա չէնրը մայրին գայէմնէ գասար թէմիմա վէ ան կիւնտ սոգրան թաղիպ օլանարրն թաղիս խարիմէք չարթչան վիրայէթը միւչարիրկէնա նոգասա տարիրսինէ մարասասի էլէմէլերի։ 1 Հաղիրան 327

ՌԻՔԼԷՍ 32
RICQLÈS
ՄԷՆԹԱՅԻ ՍԼԻՔՈՒ
ՄԳԵՐՍԵԼ, ԿԱՌՏԵԼ
որովայնի ցաւերը կը բժշկէ։ Գօյէրայի եւ էյլերինեի կ'պանպանէ։
ՊԱՀԱՆՋԵԼ ՌԻՔԼԷՍ
ՄԷՆԹԱՅԻ ՍԼԻՔՈՒՆ
70 տարուան
ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒ

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԻԱՆՁԱՄԱՆԱԿՆԵՐԻ ԺԱՄԱՑՈՒՑԸ, պաշտօնապէս ընդունուած Օլմ. Պաստերագրական նախարարութիւնէն, Միջերկրական Նահանգներու, Իտալիոյ և Ճարտարի ծովային նախարարութիւններէն, Անգլիոյ, Իտալիոյ, Սերպիոյ և Քանադայի երկաթուղեաց վարչութիւններէն, ինչպէս նաև Արժանթինի և Բրազիլիոյ ընկերութիւններէն և բազմաթիւ ուրիշ ոչ նուազ կարեւոր վարչութիւններէ։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ-ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

5 Միջազգային մրցանակներ.—Անվերս (1885), Բարիզ (1889), Պրիւսել (1897), Բարիզ (1900), Միւնհ (1906)։
2 Արտաքոյ մրցանակ, անցեալ Թիւրքիի.— Ժընէվ (1896), Թուն (1899)։
5 Սեռի մրցանակներ, 50ական ուրիշ մրցանակներ Նեշտադէլի եւ Քիւրի դիտարաններէն։
16 Շնորհամներ.— Բարիզ, Վիէննա, Ֆիլատէլֆիա, Մոնթրէալ, Զիւրիխ, Լոնդոն, Ամսթերտամ, Զիւրիխ, Լիսբոն, Ամսթերտամ, Զիւրիխ, Լիսբոն, Ամսթերտամ, Զիւրիխ, Լիսբ